

KUCKÓ MAGÁNÓVODA

1147 Budapest, Kerékgyártó u. 91/b

Telefon: 223 20 30

OM azonosító: 200012 - 2001.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2013. AUGUSZTUS

BEVEZETŐ

Köszöntöm mindazokat, akik programunkkal megismerkednek és gyermekük nevelését, e program alapján dolgozó óvodapedagógusainkra bízják.

A programban integráltuk óvodánk sajátosságait - egészséges életmódra nevelés, népi kismesterségek, játékos ismerkedést az angol nyelvvel, -, amellyel a gyermekek komplex fejlődését, fejlesztését célozzuk meg.

A Kuckó Magánóvoda Budapesten Zuglóban, családi házas övezetben, található. Ebben a családi környezetben, gyermekszerető, gondoskodó felnőttekkel igazi otthont ad a gyermekek neveléséhez és lehetőséget teremt a szülőkkel, együttműködő nevelési és munkakapcsolat létrehozására.

Sokat jelent számunkra, hogy a szülők „visszajárnak” hozzánk és második, harmadik, negyedik gyerekük nevelését is ránk bízják.

Kívánom munkatársaimnak, hogy egészségben sikerélményekkel gazdagon valósítsák meg e programot!

Budapest, 2013. augusztus

Intézményvezető

BEVEZETŐ.....	1
TÖRVÉNYI HÁTTÉR	4
<i>Az óvoda adatai:</i>	4
I. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA.....	5
II. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ERŐFORRÁSAI.....	6
III. AZ ÓVODA SZŰKEBB ÉS TÁGABB KÖRNYEZETE	8
IV. A PROGRAM NEVELÉSI FELADATRENDSZERE	10
<i>Helyes életritmus kialakítása</i>	10
<i>Hetirend</i>	11
<i>Táplálkozás</i>	12
<i>Testápolás, tisztálkodás</i>	12
<i>Öltözködés</i>	12
<i>Mozgás</i>	12
<i>Pihenés, alvás</i>	12
<i>Tisztálkodás</i>	12
<i>Étkezés</i>	12
<i>Öltözködés</i>	13
<i>Önkiszolgálás</i>	13
<i>Egészséges életritmus alakítása</i>	13
<i>Bizonyos időintervallumok az életkornak és az egyéni fejlettségnek megfelelően, rugalmasak adott tevékenységhez, minden csoportban azonosak. Ezek:</i>	13
V. A FEJLESZTÉS TARTALMA	17
<i>Az óvónő feladata:</i>	19
<i>A dajka feladata:</i>	19
<i>Önkiszolgálás</i>	20
<i>A környezet rendben tartása</i>	20
<i>Naposság (fejlettségük és motiváltságuk szerint az alábbiakat végzik):</i>	20
<i>Alkalmi munkák:</i>	20
<i>Növény- és állatgondozás:</i>	20
VI. A KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGI FORMÁK	21
<i>Képalakítás - firkálgatás - felületfestés</i>	23
<i>Plasztikai munkák</i>	23
<i>Építés</i>	24
<i>Kézműves tevékenység</i>	24
<i>Népi kismesterségek felidézése természetes anyagok felhasználásával</i>	24
<i>Szabad, spontán mozgás</i>	25
<i>Szervezett mozgás</i>	25
<i>Mozgás foglalkozás melyet kötelező jelleggel az erre a célra kialakított tornateremben illetve az udvaron az ovo-foci pályán tartunk</i>	25
<i>Természeti-, társadalmi környezet megismerése</i>	27
<i>Természetjárás</i>	27
<i>Társadalmi környezet</i>	27
<i>Környezeti kultúra alapozása</i>	27
<i>Környezetünk mennyiségi-, formai viszonyainak felfedezése</i>	27
VII. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI	29
<i>Ősz</i>	29
<i>Tél</i>	29
<i>Tavaszi</i>	29
VIII. INKLUZÍV PEDAGÓGIA.....	30
<i>A tehetség jellemzői:</i>	30
<i>A sajátos nevelési igényű gyermek szüleinek joga és kötelessége:</i>	31
<i>A sajátos nevelési igényű gyermek jellemzői:</i>	31
<i>Az óvodába történő felvétel módja:</i>	31
<i>A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését segítő kapcsolataink:</i>	31
<i>Együttműködés a:</i>	31

IX. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG.....	32
X. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE.....	33
<i>Ezt többféle módon igyekszünk elősegíteni:.....</i>	33
XI. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI	35
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	36
<i>A Pedagógiai Program hozzáférhetősége .....</i>	36
<i>A Pedagógiai Program módosítása:.....</i>	36
LEGITIMÁCIÓ	37
MELLÉKLET	38
SZÖVŐ ÉS BÁBKÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉG	38
<i>Kelmefestő TEVÉKENYSÉG .....</i>	38
<i>Alkalmazható technikák:.....</i>	38
BŐRÖS TEVÉKENYSÉG	39
<i>Egyszerűbb bőrös technikák:.....</i>	39
1. rátét.....	39
2. szironyozás (vékony szíjjal való fűzőgetések gyűjtőneve).....	39
3. fonások.....	39
4. batikolás.....	39
HÍMZŐ TEVÉKENYSÉG	39
FAZEKAS TEVÉKENYSÉG.....	40
<i>A tevékenység tartalma .....</i>	40
<i>Alkalmazott technikák.....</i>	40
IRODALOMJEGYZÉK.....	41

TÖRVÉNYI HÁTTÉR

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény

A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól

1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról

Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

Az óvoda hatályos Alapító Okirata

Az óvoda adatai:

Az óvoda hivatalos elnevezése:	KUCKÓ MAGÁNÓVODA
Az óvoda címe; székhelye:	1147 Budapest Kerékgyártó u. 91/b.
Az óvoda telephelye:	1147 Budapest Kerékgyártó u. 106.
Az óvoda fenntartója, címe:	Gyermekkuckó Alapítvány 1147 Budapest Czobor u. 98/a.
Az óvoda alapító okirat száma:	1/2013
Az intézményvezető neve:	Szikszai Sándorné
Az engedélyező szerv neve:	Budapest Főváros Kormányhivatala

I. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

I.1. A mi óvodánk

Óvodánk Zuglóban, kertvárosi környezetben található.

Az épület 2000-ben épült, belső kialakítása figyelembe veszi az óvodás gyermekek speciális igényeit. Fenntartója a Gyermekkuckó Alapítvány.

Az óvodai élet a székhelyen, mintegy 200 m²-en folyik s a háromszintes épület mellett gondozott, nagy területű füves kert, játszó udvar kellemes színtere a szabadtéri játéknak, mozgásnak. 2013 augusztusában alakítjuk ki az ovi-foci program keretein belül a gyermekek igényeinek megfelelő, elkerített pályát, mely futballozásra, kosárlabdázásra, röplabdázásra, teniszezésre, kézilabdára, lánbteniszre, tollaslabdázásra és ügyességi játékokra ad lehetőséget a gyermekek számára.

Az épületben esztétikus, hangulatos csoportszobákat alakítottunk ki. Négy csoport kapott itt helyet, egy pedig a telephelyen, teljesen különálló épületben. Az óvoda összesen 5 csoportos, 79 férőhelyes. A szülők igényeinek és a nevelők egyéniségének megfelelően a csoportok a lehetőségekhez mérten homogén vagy heterogén szervezésűek. A csoportszobákon kívül tornaterem áll a gyermekek rendelkezésére.

Magánóvodáról lévén szó, nem kizárólag körzeti gyermekeket fogadunk, bár elsősorban a környező, illetve saját kerületünkből várjuk a gyermekek jelentkezését.

I.2. Programunk küldetése

Óvodánk szakmailag önálló intézmény, programunk a családokkal együtt valósítja meg a gyermekek nevelést. Vállalja a 2,5-7 éves gyermekek nevelését, fejlesztését az iskolába lépésig.

Hangsúlyt fektetünk arra, hogy

- nevelőmunkánk gyermekközpontú legyen,
- óvodánkban a gyermekek biztonságban érezzék magukat,
- a gyermekek személyiségét sokoldalúan fejlesszük, felhasználva a helyi adottságokat, lehetőségeket, tervezett foglalkozások keretében is segítjük a gyermekeket döntéseik meghozatalában,
- elősegítjük kreativitás, fantázia és az ötletesség fejlődését,
- a szülőkkel bizalmas, együttműködő partneri kapcsolatot alakítsunk ki.
- az egészséges életmód kialakítására, ezen belül nagy hangsúlyt fektetünk a mozgásfejlesztésre.
- a magyar nép kultúrájának közvetítésére a népi kismesterségek bemutatásával.
- az angol nyelvvél való ismerkedésre.

I.3. Általános pedagógiai alapelvek

- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez. Ezért óvodánkban olyan szeretetteljes, biztonságérzetet adó, derűs légkörben várjuk a gyerekeket, amelyben sokoldalú fejlődésük biztosított.
- Lehetőséget nyújtunk a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységre, különös tekintettel a szabad játékra.
- A család, mint teremtő és meghatározó erő elfogadásával, nevelési elveinek tiszteletben tartása mellett együtt segítjük a gyermekek fejlődését.
- A magyar nemzeti és kulturális értékekre alapozva, a népi kismesterségekre, kézműves foglalkozásokra helyezett hangsúly lehetővé teszi, hogy a gyermekek betekinthesse a múlt hagyományaiba, és erősödjön szülőföldhöz való kötődésük.
- Nemzeti és etnikai kisebbségekhez tartozó, valamint migráns gyermekek öazonosságának megőrzését elősegítjük.
- Mindezek mellett fontosnak tartjuk az egészség megővését, a sport megszerettetését, az edzettség fokozását, ezért óvodánkban már 3 éves kortól bevezetjük a tartásjavító tornát, rendszeresen járunk a gyerekekkel úszni, igény szerint korcsolyázni, ennek érdekében fejlesztjük kertünket labdajátékokra alkalmas pályával.
- Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeinkben felébresszük a tanulás utáni
- vágyat, annak érdekében, hogy felkészítsük őket a belsőleg motivált
- tanulásra.

- Fontosnak tartjuk a kulturális és erkölcsi értékközvetítést.

I.3.1. Célok

- A nevelés-, tapasztalatszerzés folyamatában nagy szerepet tulajdonítunk a családnak, ezért céljainkat a családokkal együttműködve, közösen kívánjuk megvalósítani.
- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, a gyermekek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése.
- Egészséges, és az egészség megővésére törekvő, szellemileg érett, érdeklődő, fogékony, nagy tudásvágyú, gazdag ismeretanyaggal rendelkező, kiegyensúlyozott személyiségű környezettudatos magatartású gyermekek nevelése.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekek életében az egészséges életritmus és tevékenységek igényné váljanak.
- A magyar nyelv, a helyes beszéd alapjainak elsajátításának elősegítése.
- A szülőföldhöz való kötődés kialakítása, a helyi sajátosságok kiaknázásával, Zugló nevezetességeinek, földrajzi adottságainak megismerése.
- Az életkornak megfelelő szókinccs kialakítása angol nyelven.
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és pszichés érettség kialakítása.

I.3.2 Feladatok

- A nevelés legfőbb területének a szabad játékot tekintjük.
- A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, az általános ismeretanyagot kiegészítve, nagy hangsúlyt fektetve az egészséges életmódra nevelésre, a környezettudatos magatartásra, a népi hagyományokra, a kézműves tevékenységekre egyaránt.
- Kreatív tevékenységek során alapkészségeik, kézügyességük, megfigyelőképességük, figyelmük, esztétikai ízlésük fejlesztése.
- A különbözőségek tisztelete, elfogadása, sajátosságainak megismerése, kezelése egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított differenciált fejlesztéssel.

I.4. Gyermekkép - Óvodakép

- Célunk, olyan befogadó, szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzélem gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy önállóságot és ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudat kibontakozását, és önmegvalósítását segítsük elő a gyermekekben.
- A családokkal együttműködve, olyan gyermek nevelése, aki érzelmileg nyitott, érdeklődő, aktív, elfogadó, társaival és környezetével képes együttműködni, valamint az óvodáskor végére olyan képességekkel rendelkezik, mellyel képes az iskolai közösségbe beilleszkedni.
- Az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség szabad kibontakoztatása az egyéni ütemeltőlódásokkal és természetes szükségleteikkel összhangban a kéz-, nyelv, fantázia segítségével a mozgásos-manuális, intellektuális, művészeti területeken keresztül valósul meg.

II. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ERŐFORRÁSAI

II.1. Humán erőforrás

- Nyitva tartási időben a gyerekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja. A 4 csoportban 10 óvodapedagógus dolgozik. Személyük minta a nevelésben, stabil szakmai tudással rendelkeznek, amelyet önképzéssel és továbbképzésekkel folyamatosan megújítanak. Az óvodapedagógusi párok összehangoltan, feladatukat megosztva dolgoznak nevelőmunkájukban.
- 5 fő szakképzett dajka is tevékeny szerepet vállal gyermekeink nevelésében, gondozásában.
- A nevelési problémák megoldásánál segítséget nyújt az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Nevelési Tanácsadó, Pedagógiai Szakszolgálat Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsága, mely a szülőkkel együttműködve segíti a részképesség- és teljesítmény
- problémával küzdő gyermekeket.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
- A veszélyeztetett gyermekek érdekeit intézményi szinten képviseli a gyermekvédelmi felelős és a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa.
- A gyermekek egészséges fejlődését ellenőrzi a védőnő.
- A beszédhibák korrigálása a logopédus közreműködésével hatékonyan megoldott.
- Óvodánkban a helyi néphagyományok tiszteletben tartásával néptánc oktatás folyik.
- Megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik a gyermeki képességek fejlesztését, a szülői igények kielégítését, a gyermekek sokféle élményhez juttatását (gyermekjóga, judo, korcsolya, vízhez szoktatás, színházlátogatások, a közösségi ház szabadidős programjai, kiállítások megtekintése, kirándulások, múzeumlátogatás).

II.2. A nevelőtestület képzettségi mutatói

Az óvoda dolgozóinak létszáma: 10 fő óvodapedagógus, 5 fő dajka.

Főiskolai végzettség: 10 fő

Középiskolai végzettségű: 5 fő

Szakképzett dajka: 3 fő

II.3. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága

- A helyi nevelési program hatékony működését segítő képzések:
  - önismereti tréningek
  - mentálhigiénia
  - manuális készségfejlesztés
  - környezeti nevelő
  - zenei nevelés
  - óvoda-család kapcsolat
  - gyermekvédelem
  - fejlesztőpedagógia
  - Ovi-foci program
- Óvodavezető

II.4. Az intézmény továbbképzési rendszere

Minden program működésének alapja a művelt óvodapedagógus személye, ezért tartjuk már évek óta fontosnak az önképzést és a továbbképzést. Szakmai munkaközösségeink irányultságát a partneri igényekre és elvárásokra alapozottan évente határozza meg a nevelőtestület.

Partneri igényeknek megfelelően az egészséges életmód alakításával összhangban, az elkövetkező évben az ovi-foci program bevezetése határozza meg belső továbbképzésünket.

III. AZ ÓVODA SZŰKEBB ÉS TÁGABB KÖRNYEZETE

III.1. Tárgyi adottságok

- Óvodánkban 1 közös gyermeköltöző és csoportonként 1-1 fürdőszoba található. A kiszolgáló és egyéb helyiségek: nevelői szoba-iroda, melegítőkonyha, kamra, szertár, tornaterem, fürdő, felnőtt mosdó, öltöző. Az óvoda helyiségei világosak, tiszták, rendezettek, a gyermekek egészséges fejlődését biztosítják.
- A foglalkoztató szobákban többnyire mobilizálható bútorok lehetőséget teremtenek a kis és nagy terek szükség szerinti kialakítására. A gyermekek rendelkezésére álló egyéb – a játékos tanulást is segítő eszközeink és felszereléseink – jó színvonalú munkánk fontos feltételei.
- Változatosan, a gyermekek életkorához igazodva kialakított tágas udvari játéktér, a gyermekek egészséges mozgásfejlődését kívánja elősegíteni. A havonta 6 alkalommal bérelt autóbusz az óvodán kívüli tevékenységek lebonyolításában segít bennünket.
- Az óvoda az ételmezési ellátást külső konyha biztosítja, mely a korszerű táplálkozást szolgálja.
- Óvodánkban van televízió, magnetofon, diavetítő, számítógép, fénymásoló, nyomtató, videó és DVD lejátszó.
- Külön helyiséget tudunk biztosítani a logopédusnak. Az iroda ad lehetőséget a szakmai megbeszélésekre, szülőkkel való személyes találkozásra, megbeszélésre.

III.2. A program megvalósítását támogató eszközök

	Eszközök, felszerelések	Darab szám
Mese, vers, bábozás, drámajáték	Paraván	1
	Kesztyűbábok	Csoportonként: 10-12 db
	Jelmezek (palást, köpenyek, fátylak, szoknyák, kalapok)	1-2 db fajtánként
	Textil állatfejek	10 – 15 db
Ének, zene, énekes játék, zenehallgatás	CD-s magnó	Csoportonként: 1
	CD-k, kazetták	Csoportonként: Min. 10-15 db
	Hangszerek (dob, cintányér, csörgő, triangulum)	Csoportonként: 4-5 db
	Népi játékok kellékei: kalap, kendő, fátyol, fejdíszek	Csoportonként: 3-3 db
Mozgás, mozgásos játékok, udvari játékokhoz	Padok	4 db
	Zsámolyok	6 db
	Labdák	17 db
	Tornaszőnyeg	2 db
	Bordásfal	4 db
	Ugrókötél	5-6 db
	Karikák	20 db
	Mászóka, csúszda	3 db
	Rugós hinta	1 db

	Gólyalábak	3 pár
	Bója- és rúdkészlet	5 pár
	Kúp alakú bója	20 db
	Karikák, több méretben	30 db
	Koordinációs létra	1 db
	Mini gát	5 db
A külső világ tevékeny megismerése	Kosarak	8-10 db
	Nagyítók	5 db
	Gereblyék	3-4 db
	Locsolókanna	2 db
Matematikai nevelés eszközei	Logikai készlet	5-6 db
	Minimat garnitúra	1 garnitúra
	Ravensburger logikai társasjátékok	Csoportonként: 3-4 db
	Kirakó játékok	Csoportonként: 3-4 db
Rajzolás, mintázás, kézi munka	Plasztelin	
	Zsírkréta, filctoll, különböző vastagságú ceruzák	Csoportonként és fajtánként: 2-3 csomag
	Gombfesték, tempera	10-12
	Eszközök, felszerelések	Darab szám
Rajzolás, mintázás, kézi munka	Ecsetek (különböző vastagságú)	Fajtánként: 18-20 db
	Különböző méretű gyöngyök	Szükség szerint
	Tompa hegyű ollók	Csoportonként: 4-5 db
	Lemosható asztalterítők	Csoportonként: 2-3 db
Kézműves tevékenységek	Szövőkeretek	2-3 db
	Fonalak, himzőfonalak	Szükség szerint
	Körmöcske	2-3 db
	Tompa hegyű tű	10-15 db
	Bőrök	Szükség szerint
	Agyag	Szükség szerint
	Gyapjú	Szükség szerint
	Kiszúrok	Szükség szerint
	Nyomódúcok	Szükség szerint
	Kelmék	Szükség szerint
	Textilfestékek	Szükség szerint

IV. A PROGRAM NEVELÉSI FELADATRENDSZERE

IV.1. Egészséges életmód alakítása

- Egész óvodai nevelésünket áthatja az egészséges életmódra nevelés, melynek keretein belül biztosítjuk a gondozást, az egészségügyi szokások kialakítását, az aktív és passzív pihenést életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelően.
- Gyermekünk számos, változatos mozgáslehetőséget biztosítunk, testi képességeik tervszerű fejlesztése mellett, tágas, gondozott kertünkben számtalan lehetőség nyílik spontán, természetes mozgások gyakorlására is.

IV.1.1. Célok

- A gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése
- Személyi higiéné iránti igény megalapozása.

IV.1.2. Az óvodapedagógus feladata, szerepe a nevelés folyamatában

- Megfelelő feltételeket teremt az egészséges életmód alakításához. Óvodánk olyan környezetben és felszereltséggel fogadjuk a gyermekeket, ahol mindez elsajátítható.
- Együttműködik a családokkal az egészséges életmód alakításában.
- Törekszik a gyermekekben alakítani a rendszeres mozgás iránti igényt.
- Az egészséges, barátságos környezet kialakítása és ennek megóvására neveli a gyermekeket.
- Alakítja a környezettudatos magatartást és a környezetvédelmi ismereteket.
- A nyugodt, kiegyensúlyozott életritmust teremt.
- Gondoskodik a gyermekek gondozásáról testi szükségleteinek és mozgásigényük kielégítéséről.
- Egészségmegőrző és – óvó szokásokat alakít ki.
- Betegségek megelőzésére nevel, és ezzel kapcsolatos szokásokat alakít ki.
- Egyénileg segíti a gyermek testápolási, tisztálkodási, öltözködési szokásainak alakulását.
- Személyes példával mintát ad a gyermekeknek.
- Figyelemmel kíséri a gyermek egyéni adottságait és egészségi állapotát (táplálkozás, allergia, mozgásszervi rendellenesség, téli-nyári érzékenység, stb.).
- Testközele, meghitt, megértő viszonyt alakít ki a gyermekekkel.
- Biztosítja az önálló testápolás, étkezés, öltözés szervezettségét.
- Az óvodába lépés pillanatától tiszteletben tartja a gyermekek önállósodási törekvését.
- Fokozatosan törekszik a gyermekek önállóságának fejlesztésére.
- Az óvodapedagógus és a dajka közösen alakítják ki a szokások, szabályok folyamatos menetét az azonos gyakoroltatás érdekében.
- Tanácsaival segíti az óvodai élethez célszerű ruházat kialakítását.
- Kihhasználja az óvoda környezeti sajátosságait a gyermekek edzésére.
- A biztonságos környezetkialakítással, a tevékenységi terek jó megválasztásával, a gyermekmértű használati eszközök biztosításával megelőzi a baleseteket.
- A beszédhibák korrekciójában szakszerűen segít a logopédus.
- A tartási rendellenességeket korrigálja.

Ennek érdekében:

- Rendszeres gyermekorvosi ellenőrzés
- Logopédiai szolgáltatás
- Hallás, látásstátusz

IV.1.3. A tevékenység tartalma

Helyes életritmus kialakítása

A napirend kialakítása figyelembe veszi a gyermekek igényeit, az óvodában kialakított tevékenységformákhoz igazodik, mely szerint a kötelező és szabadon választott tevékenységek váltakoznak, teret adva a szabad játéknak.

Javasolt napirend:

	TEVÉKENYSÉGEK			
	3-4 évesek	4-5 évesek	5-7 évesek	3-7 évesek
7-9 óráig	SZABAD JÁTÉK	SZABAD JÁTÉK	SZABAD JÁTÉK	SZABAD JÁTÉK
9-	Kötött reggelizés	Kötött reggelizés	Kötött reggelizés	Kötött reggelizés
	SZABAD JÁTÉK	SZABAD JÁTÉK	SZABAD JÁTÉK	SZABAD JÁTÉK
	Mozgásfejlesztés	Mozgásfejlesztés	Mozgásfejlesztés	Mozgásfejlesztés
	Felajánlott, választható tev.	Felajánlott, választható tev.	Felajánlott, választható tev.	Felajánlott, választható tev.
12 ^{oo} óráig	JÁTÉK a levegőn	JÁTÉK a levegőn	JÁTÉK a levegőn	JÁTÉK a levegőn
12 ^{oo} órától	Ebéd (kötött formában, előtte testápolás)	Ebéd (kötött formában, előtte testápolás)	Ebéd (kötött formában, előtte testápolás)	Ebéd (kötött formában, előtte testápolás)
15 ^{oo} óráig	PIHENÉS	PIHENÉS	PIHENÉS és (vagy) felajánlott tevékenység	PIHENÉS és (vagy) felajánlott tevékenység
15 ^{oo} -18 ^{oo} óráig	SZABAD JÁTÉK (felajánlott tev.)	SZABAD JÁTÉK (felajánlott tev.)	SZABAD JÁTÉK (felajánlott tev.)	SZABAD JÁTÉK (felajánlott tev.)
	JÁTÉK a levegőn	JÁTÉK a levegőn	JÁTÉK a levegőn	JÁTÉK a levegőn

Hetirend

- A hetirendben a napirendhez hasonlóan vannak stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján rugalmasságra.
- A hetirendnek életkortól függően naponta biztosítani kell a tervezett, és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó. Szervezhető kezdeményezett vagy kötött formában. Heti egy alkalommal, minden korosztály számára kötelező a testnevelés foglalkozás. A 3-4 évesek számára novembertől vezethető be - a gyermekek eltérő fejlettségét tolerálva - a kötelezettség. Más napokon az óvodapedagógus felajánlja a mozgásfejlesztő szabályjátékot a résztvevők részképességeinek fejlesztésére törekedve.
- A vegyes összetételű csoportokban havonta egy alkalommal célszerű a nagyoknak, saját korosztályával (más csoportbeliekkel) közös kötelező testnevelés és ének-zenei tevékenységet szervezni.
- A felajánlott, választható műveltségtartalmat integráló tevékenységet célszerű úgy alakítani, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség a művészeti tevékenységekre, amelyek a szabad játék keretén belül szervezhetők. A kis, középső csoportokban felajánlott tevékenységek választhatók, nagyoknak a vegyes illetve osztott csoportokban kötelezően választható lehetőséget jelentenek. Ugyanakkor az óvodapedagógus döntésétől, és a tevékenységek jellegétől függően (pl. művészeti tevékenységek) a nagyok számára választható, felajánlott tevékenység is lehet domináns.

Táplálkozás

- Kulturált étkezési szokások kialakítása.
- Önállóság, ízlésvilág alapozása.
- Korszerű táplálkozási szokások kialakítása, új ízek bevezetése, megszerettetése.
- Mindenkori folyadékigény kielégítése.
- Helyes eszközhasználat megtanítása.
- Korosztályuknak megfelelő önálló viselkedés alakítása.
- Az étkezési kultúra megalapozása

Testápolás, tisztálkodás

- Egészségügyi szokások elfogadtatása.
- Legyen igényük a tisztálkodás alapvető feltételeire. (WC használat, fogápolás, orrfújás, fésülködés).
- Jelükénél lévő tisztálkodási eszközök használata.
- Kezüket szennyező tevékenységek, valamint WC használat után, illetve étkezés előtt és után szappannal illetve körömkefével szükség szerint mossák meg.
- WC papír használata segítséggel, majd önállóan.
- Fésű használata segítséggel és önállóan.
- A zsebkendő rendeltetészerű használata.
- A lábtörlő használata.

Öltözködés

- Réteges ruházatra szoktatás.
- Körülményekhez és az egyéni sajátosságokhoz alkalmazkodó szükségletek egyéni észrevétele és önálló kielégítése.
- Fiús-, lányos jegyek hangsúlyozása.
- Önállóság fokozatos alakítása.

Mozgás

- Változatos, évszakoknak megfelelő mozgásformák megismertetése.
- Helyi lehetőségek kihasználása: mászóakák, homokozó, ovo-foci pálya, terasz, tornatermi eszközök.
- Kirándulások.
- Úszás, korcsolyázás.
- Napfürdőzés, levegőztetés.
- Természetes mozgásformák lehetőségének biztosítása.

Pihenés, alvás

- Nyugodt légkörű alvás, pihenés, relaxálás.

IV.1.4. A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

Tisztálkodás

- Önállóan tisztálkodik, fogat mos, fésülködik.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáz, helyére teszi azokat.
- Ismeri a zsebkendőhasználat módját.
- Önállóan használja a WC-t.

Étkezés

- Készségszinten használja az evőeszközöket.
- Esztétikusan terít.
- A kulturált étkezés szokásait betartja (helyes testtartás).

Öltözködés

- Önállóan, helyes sorrendben öltözik.
- Képes a hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztására.
- Tud cipőt fűzni és kötni, ruhát ki- és begombolni, hajtogatni.
- Ügyel saját külsejére és környezetére.
- A ruházatát rendben tartja.
- A mozgáskoordináció és finommotorika fejlődése hatására mozgása összerendezett, harmonikus.

Önkiszolgálás

- Környezetének tárgyait, eszközeit rendeltetésüknek megfelelően használja.
- Új tevékenységnél bátran kér társaitól vagy a felnőttől segítséget.
- Rendben tartja környezetét és a személyes holmiját

Egészséges életritmus alakítása

- Igényli a megfelelő napi ritmust, a tevékenységek váltakozását, a mozgást.

Bizonyos időintervallumok az életkornak és az egyéni fejlettségnek megfelelően, rugalmasak adott tevékenységhez, minden csoportban azonosak. Ezek:

- Ügyeleti játékidő, étkezések, pihenő idő, napi testnevelés, levegőzés.
- A játék egész napos tevékenység, az egyes tevékenységformák ebbe ágyazottan szerveződnek az adott tevékenység sajátossága által meghatározott keretek közt. A gondozási teendők időtartama a gyermekek tempójához, igényeihez igazodik.

IV. 2. Érzelmi, erkölcsi nevelés, helyes magatartás kialakítása a nevelési folyamatban

Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a vele kapcsolatba kerülő gyermekekkel és felnőttekkel pozitív, kedvező élmények érjék.

Jelentős hatást gyakorol a gyermekre az őt körülvevő szűkebb és tágabb környezet, a családban történő események, az információáradat stb.

Az óvodába lépéskor megteremtjük a feltételeket arra, hogy a befogadás zökkenőmentes legyen. Biztosítjuk az addig biztonságot nyújtó otthon melegét. Ez az időszak alapozza meg a családokkal és a gyermekkel való jó együttműködést.

Sokféle és élmény gazdag helyzetet teremtünk, melynek biztosítéka a megalapozott szokás-szabály rendszer.

IV.2.2. Célok

- Az elsődleges cél az, hogy a gyermek a felnőttekben megbízzon, jó legyen a kapcsolatuk. Az óvónő és dajka modellértékű társ kell, hogy legyen.
- A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül.
- Célunk, hogy a gyermek, mint önálló egyéniség találja meg helyét a közösségben. Válgék igényévé a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van szüksége, egyedül tevékenykedhessen. Ilyenkor azonban a többiek tartsák tiszteletben ebbéli szándékát.
- Legyen minden csoportnak hagyománya, legyen kialakított és elfogadott szokás- és normarendszere, mely elmélyíti az összetartozást, együttérzés élményét, és általa gazdagítja a gyermekek érzelmi és erkölcsi intelligenciáját.
- Ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Egymás iránti tolerancia alakítása, különbözőségek elfogadása, tisztelete.
- Összetartozás, együttérzés erősítése a hagyományok ápolásával.

IV.2.3. Az óvodapedagógus feladata, szerepe a nevelés folyamatában

- Óvodába lépés előtt kapcsolatot teremt, ismerkedik a családdal és a gyermekkel.
- Beszoktatás előtti családlátogatás – „anyás-apás”, fokozatos beszoktatás.
- Kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolat kialakítása.
- Életkornak megfelelő szabály és szokásrendszer kialakítása.
- A megismerés folyamatában biztosítja a nyugodt tevékenységet, egy időben sokféle lehetőséget biztosít a gyermek számára. Ez a biztosítéka annak, hogy a gyermek azt a tevékenységet választhatja, amiben igazán ügyes, számára kedves és sikerélményhez juttatja.
- Korcsoportnak megfelelő, rugalmas napirend alakít ki.
- Egyéni bánásmódját a gyerekekről szerzett információk alapján valósítja meg.
- Kialakítja a közösségi élet szabályait és segít azok elfogadásában.
- A közös életszervezés, tervezés, szabályait kialakítja.
- A szabad mozgástér az egyéni kibontakozást és a közösségi léttel járó jó érzés lehetőségét teremti meg.
- Kialakítja a társas és közösségi tevékenységek rendszeres gyakorlását, amely a másokkal szembeni toleranciához vezet.
- Elemzi, vizsgálja a gyermekek társas kapcsolatait.
- Lehetőséget biztosít a gyermekeknek a társas kapcsolatok gyakorlására.
- Közös élményekkel az összetartozás érzését erősíti.
- Nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának, sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.
- Érzelmi megnyilvánulásokra reagál.
- Kapcsolatteremtés, kapcsolattartás, udvarias viselkedés elemi formáit megismerteti a gyermekekkel és ezek gyakorlása módot ad.
- Egyéni, kiscsoportos, csoportos tevékenységek közben, teret enged önkifejező, önérvényesítő törekvéseknek.
- Közös élményeket biztosít, ünnepek, rendezvények, kirándulások alkalmával is.
- Együttműködést igénylő játékokat kezdeményez.
- Folyamatosan kapcsolatot tart a szülőkkel (szülői értekezletek, igény szerint beszélgetések, faliújság, közös programok).
- Olyan alkalmakat is teremt a gyermekek számára, ahol az egyéni érdekeket alá kell rendelni a közösség érdekeinek.
- Fontos számára a toleráns viselkedés, az érzelmek átélésének és kifejezésének alakítása - konfliktusok fokozatos önálló rendezésének segítése.
- Figyelemmel kíséri az empátia fejlesztését az érzelmek átélését és kifejezését.
- A csoportban elfogadott normákat alakítja, stabil baráti kapcsolatokat erősíti.
- A különbözőség természetes elfogadására, tiszteletére nevel.

A fent felsorolt célok és feladatok az óvodába lépés pillanatában alapozódnak meg, ezért külön hangsúlyt helyezünk a befogadásra.

- A családok és a gyermek szokásainak megismerése, beszoktatás előtti családlátogatás.
- Anyás-apás fokozatos beszoktatás.
- Kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolat kialakítása.
- A gyermek kedvelt tevékenységeinek megismerése.
- A társakhoz való viszony megismerése.
- A felnőttekkel való kapcsolat megfigyelése.
- Az óvodai szokásrend kialakítása.
- A rendszeresség elfogadtatása.
- A játéktevékenység megszerettetése.

IV.2.4. A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- Alapvető viselkedésformákat sajátítsák el.
- Köszönjenek, kérjenek, segítsenek egymásnak, figyeljenek egymásra.
- Együttműködést igényeljenek, szeressenek társukkal együtt lenni, bizalmasak legyenek a környezetükkel.
- Türelmesek, toleránsak legyenek.
- A konfliktusokat próbálják egymás között megoldani.
- Nyújtsanak és kérjenek segítséget.
- Keressenek megoldásokat.
- Kitartóak legyenek.
- Legyen véleményük.
- Védjék meg igazukat.
- Fogadják el, hogy mindenki más egyéniség, legyenek tisztelettudóak.
- Vigyázzanak környezetükre, védjék azt.
- Megfelelő önfegyelmel és szabály tudattal rendelkezzenek.
- A problémák megoldására legyen eszköztáruk.
- Legyenek képesek együttműködni a közös cél érdekében, örüljenek a közös sikereknek.
- Igyekezzenek elfogadni az alá-, fölé-, és mellérendeltségi helyzeteket, legyenek képesek egyéni érdekeiket a csoport érdekeinek alárendelni.
- Tudjanak konfliktus helyzetben társaikkal egyezkedni, érdeklődjenek társaik, barátaik iránt.
- Jelenjenek meg a specifikus érzelmek első, korai jelei. (erkölcsi, esztétikai, intellektuális érzelmek)

IV.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Az óvodába lépő kisgyermek fejlődésének elején tart, személyiségének bontakozása, viselkedésének alakulása, értelmének nyiladozása elválaszthatatlan dolgok. Három-négy évet tölt el az óvodában. Ez az idő kiemelkedő jelentőségű teljes személyiségének fejlődése szempontjából. Az önálló képességek kibontakoztatása az önálló, az alkotó aktív gondolkodás alapjainak lerakása nagyon fontos helyet foglal el az óvodai nevelésben.

IV. 3. 1. Célok

- Olyan gyermekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat.
- Életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőkészséggel rendelkeznek.
- A gyermek mindazon készségeinek és képességeinek kibontakoztatása, ami az embert egész életén keresztül segíti a tanulásban és az életben, való érvényesülésben:
  - önállóság, aktivitás,
  - érdeklődés, figyelem, kitartás, pontosság, emlékezet,
  - feladattudat,
  - értékelés, önértékelés,
  - tervezés,
  - problémaérzékenység, problémamegoldás, kreativitás,
  - kommunikáció,
  - kooperáció,
  - kreativitás,
  - érzékelés, észlelés, képzelet
  - gondolkodás
  - alkotóképesség

IV. 3. 2. Az óvodapedagógus feladata, szerepe a nevelés folyamatában

- Az óvodai tanulást cselekvésre, konkrét tapasztalatszerzésre építse. A tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva irányítsa.
- Biztosítsa az ösztönző környezetet valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, kreativitás fejlődéséhez.
- Olyan bizalom teli, inger gazdag csoportléggkört biztosít, amelyben a gyermekek bátran megnyilatkozhatnak, ahol ösztönzi a beszédaktivitást.
- Fejleszti a beszéd tartalmi és formai jegyeit: alaki (hangképzés, kiejtés, tiszta és folyamatos beszéd), tartalmi (szókincs, nyelvhelyesség) szempontjából.
- Kommunikációja példaként szolgál a gyermekek számára.
- Fontos, hogy a tanulás folyamatában kiépítse az óvónő és a gyermek közti érzelmi kapcsolatot, a tanulást segítő léggkört.
- Az eredményes fejlesztés érdekében törekszik arra, hogy a gyermek kíváncsiságát, tevékenységi vágyát kielégítse. Szellemi aktivitásra ösztönzi a gyermekeket, problémahelyzetet teremt számukra. Hagyja, hogy átéljék a probléma felfedezésének és megoldásának örömét.
- Segíti abban a gyermeket, hogy önmaga lehetőségeihez képest optimálisan fejlődjön.
- Épít a gyermek spontán szerzett tapasztalataira, ismereteinek bővítésére, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlására.
- Biztosítja a fejlesztés tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését.
- Törekedik arra, hogy a gyermekek a tárgyakat, jelenségeket természetes környezetükben ismerhessék meg.
- Az eszközök kiválasztásánál ösztönözi a gyermekeket az érdeklődésre, aktivitásra, gondolkodási műveletek alkalmazására, a probléma felismerésére, megoldására.

IV. 3. 3. A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- Beszédük jól érthető, mondataikban jelenjenek meg a főnevek, igék, melléknevek, számnevek.
- Megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal beszéljenek kifejezve érzelmeiket, gondolataikat.
- Beszédükben jelenjenek meg az elvont fogalmak, és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak
- Mutassanak érdeklődést az új, és ismeretlen kifejezések iránt.
- A könyveket szívesen nézegessék, meséljenek a képekről, élményeiket képi ábrázolásban jelenítsék meg.
- Alakuljon ki nyelvi fejlettségük, írás, olvasás iránti érdeklődésük.
- Alakuljon ki a tudás iránti vágy.
- Legyenek nyitottak, érdeklődőek.
- Érzékelésük, észlelésük differenciálódjanak.
- Emlékezetük egyre hosszabb időtartamra terjedjen ki.
- Jelenjen meg a szándékos figyelem.
- Az önkéntelen bevézés, felidézés mellett jelenjen meg a szándékos bevézés, felidézés.
- Növekedjen a figyelem tartalma és terjedelme.

V. A FEJLESZTÉS TARTALMA

V.1. Játék

A játék a gyermek legfontosabb tevékenysége, személyisége alakulásának legfőbb tényezője. A játék a gyermek számára az öröm keresése, melynek során a leoptimalisabban fejleszthető egész személyisége. A játék oldja feszültségeit, segíti a máshogy fel nem dolgozható élmények újra és újra történő eljátszásával azok lereagálását.

A szabad játék a gyermek legfontosabb ismeretforrása. Ezért életünket úgy szervezzük, hogy az együttes tevékenységek, közös játékok, séták, kirándulások sok és változatos ismerethez juttassák őket. A játék élményforrássá váljon, tegye lehetővé a felfedezést, az „aha” élmény átélését számukra. A játék azonban nem csak az új ismeretek megszerzésének a lehetőségét rejti magában, de biztosítja számukra a már meglévő szüntelen gyakorlását is.

Az óvodás életkorban a játék az életkornak legmegfelelőbb készségfejlesztő lehetőség.

V. 1. 2. Célok

Az önkéntes, örömmel végzett tevékenységi formákban a tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása.

Minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék, s a játékba integrált tanulás.

V. 1. 3. Az óvodapedagógus szerepe a nevelés folyamatában

- Az egész napi tevékenységét áthatja a szabad játék, és a tevékenységek játékos jellege.
- Megteremti a feltételeket a szabad játék zavartalanságához
- Szeretetteljes, nyugodt légkört biztosít.
- Megfelelő játszóhelyeket, kuckókat alakít ki a csoportszobában, udvaron.
- Korosztályoknak megfelelő esztétikus eszközöket válogat össze, melyeket ízlésesen, a gyermekek számára könnyen elérhetővé tesz.
- Megfelelő szokásokat alakít ki, és következetesen betartatja azokat.
- Kihatalmazzza a játék, fejlesztő hatását, elősegíti az egyes gyermekek adott fejlettségi szintjéről magasabb szintre való lépését.
- Közvetíti az elfogadható viselkedési szabályokat, és alkalmat ad gyakorlásukhoz.
- Segíti a kölcsönös együttműködés és társkapcsolatok alakulását.
- A gyermekek igényeinek megfelelően kapcsolódik be a játékba.
- Részvétele játékot szemlélő, követő, indirekt módon irányít.
- Megfelelő játékeszközöket biztosít a gyermekek számára, korosztálynak megfelelően, mennyiségileg és minőségileg válogatva.
- Lehetőség szerint természetes anyagokból készült ősi népi játékeszközöket (kavics, bot, ág, vessző...), is felhasznál.
- Játékhoz kapcsolódó, azonosulást segítő ruhadarabokat, szimbólumokat, kellékeket biztosít.

V. 1. 4. A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- A gyermekek képesek a külvilágból és a saját belső világukból származó benyomásokat játékukban megjeleníteni.
- Szerepjátékuk érzelmileg telített, melyhez erős képzelőerő társul. Képesek a szerepegyeztetésre és sikeresek is benne.
- Képesé válnak a demokratikus szereposztásra.
- Képesek arra, hogy különböző elemekből és anyagokból összetett formákat, szerkezeteket konstruáljanak.
- Örömmel játszanak szabályjátékokat, képesek a szabályok megtartására, és ők maguk is alkotnak szabályokat.
- Játék során képesek kooperálni.
- Tiszteletben tartják mások játékát.
- Kibontakozik kezdeményező készségük.

V. 2. Az óvodai tanulás

- A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül szerez meg.
- A nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy benne a gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomásokat, tapasztalatokat, élményeket feldolgozhassák – spontán, vagy irányítottan tanuljanak, ismereteket szerezzenek – és általa fejlődhessenek.
- A gyermek egyéni és életkori sajátosságainak, érési ütemének figyelembevételével, természetes kíváncsiságuk ébrentartása mellett szervezzük napirendünkben az ismeretátadás formáit:
  - Kötetlen
  - Kötött.

Módszerei:

- Egyéni
- Csoportos
- Mikrocsoportos

V. 2. 1. Célok

- Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeinkben felébresszük a tanulás utáni vágyat, annak érdekében, hogy felkészítsük őket a belsőleg motivált a tanulásra.
- Alapozódjanak meg az élethez, munkavégzéshez szükséges alapkészségek, képességek és kompetenciák.
- Váljanak képessé az alkalmazkodásra, a megismerésre.
- Alakuljon önállóságuk, pozitív énképük.
- Fejlődjön problémaérzékenységük, keressenek új utakat, megoldásokat.
- Alakuljon alkotókedvük, tevékenységi vágyuk, kíváncsiságuk, pozitív viszonyuk a tanuláshoz.

V.2. 3. Az óvodapedagógus szerepe a nevelés folyamatában

- Biztosítja a lehetőséget spontán ismeretszerzésre a nap folyamán.
- Az egyes tevékenység formákat tudatosan használja a spontán, szervezett, cselekvéses tanulásra.
- A nevelés folyamatában épít a sikerélmény, a pozitív megerősítés motiváló hatására, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.
- Elfogadhatja a szülőkkal a gyermeki tanulás sajátosságait.
- Megértő, együtt érző, alkalmazkodó személyiségével támogatja a gyermek megismerési folyamatát.
- A gyermekek önállóságára és aktivitására építve szervezi a tanulási formákat, segíti a tapasztalatok, ismeretek belsővé válását.
- Pozitív megerősítéssel, dicsérrel a gyermekeket, sikerlényhez juttatja, és ennek motiváló hatására épít.
- Támogatja őket abban, hogy tapasztalatokat, ismereteket szerezzenek, egyszerű összefüggéseket meglássanak.
- Különös gondot fordít a korrekcióra és a kompenzációra, a tehetségek gondozására.

V. 2. 4. A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- Kialakul a természetes kíváncsiság - , felfedezés vágy.
- Tanulási képességek olyan fejlettségi szintre jutnak, melyek alkalmassá teszik a gyermekeket az iskolai élet megkezdésére.
- Kialakul bennük az igény, hogy a feladatokat sikerrel oldják meg.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok (egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás), a viselkedés alapvető szabályai.
- Képesek a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Munkatempójuk, feladattartásuk életkoruknak megfelelő.
- Szándékos figyelemre képesek.
- Kialakul bennük a tanulás iránti igény.
- A cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

V. 3. Munka jellegű tevékenységek

A gyermek minden cselekedetet játékként él meg. A hagyományos óvodai munkavégzés mellett (naposság, önkiszolgálás, állat- és növénygondozás stb.), többféle játékos munkatevékenységet is biztosítunk a gyermekek számára. A gyermekek tevékenységében a munka az óvodáskor folyamán játékos jelleggel önálló helyet kap. Ez az önként, örömmel végzett aktív tevékenység elvégzése azonban alapvető ismereteket és készségeket kíván meg a gyermekektől.

Munka közben kezd kialakulni a munkaszervezés képességének alapja. Megismerkednek a gyerekek a munkafolyamat részmozzanataival, egymásutániságaival. Gyakorlás útján szilárdul meg a munkakezdeményezésük és alakul ki a közösen végzett munka megszervezésének képessége, öröme, az egyes részmunkák összehangolása, az egymás közötti munkamegosztás, az együttműködés.

Önkéntes munkavégzés, belső motiváltságra építés alapján kialakul a munkához való pozitív viszony, a munkaszeretet, az eredmény elérése, pedig az alkotás örömét adja meg. A munkavégzés a gyermek számára öröm, szükséglete a gyermeknek. A gyermekmunka közben fogja fel a munka környezetre gyakorolt hatását, erősíti a környezettudatos magatartás kialakulását, azzal, hogy érzékeli a változásokat, melyeket az ember létrehoz a természeti és a tárgyi környezetében. Ez a tevékenység hozzájárul a gyermekek közötti társas kapcsolatok kialakulásához, a közösségért végzett munka értelmének átéléséhez, saját maguk és mások elismeréséhez. Lehetővé teszi a kitartás, felelősségérzet, kötelességteljesítés gyakorlását, az értékelés és önértékelés képességének fejlesztését és ezzel együtt a közösségi megítélés alakulását. Mindezek adják meg a munkatevékenység pedagógiai értékét is.

V. 3. 1. Célok

- A személyiség fejlesztése spontán, játékosan vagy irányítottan a munkajellegű tevékenység által, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.
- A gyermeki munkához való pozitív viszony kialakítása, mely elősegíti a környezettudatos magatartás alakítását.

V. 3. 2. Az óvónő és a dajka feladata a nevelés folyamatában

Az óvónő feladata:

- Folyamatosan biztosítja a munkatevékenységhez szükséges eszközöket, ezeket bármikor elérhető helyen tárolja.
- Balesetmentes, nyugodt légkört, elegendő időt biztosít a munkajellegű tevékenységek végzésére.
- A csoportban dolgozó felnőttek egyeztetik a csoportra vonatkozó szabály- és szokásrendszert.
- Mintát ad az eszközök használatához, a munkafogások megismeréséhez.
- Gyakran teremt olyan helyzeteket, melyben a gyermek átélheti a munka örömét, az erőfeszítés szépségét.
- Ösztönzi a gyerekeket az önállóságra.
- Reális, saját magához mérten fejlesztő értékeléssel, dicsérettel, elismeréssel alakít ki pozitív érzelmi viszonyt a munkához.

A dajka feladata:

- A tisztálkodási részfolyamatok elsajátítását segíti, ellenőrzi.
- Segít az öltözködésben.
- Bevonja a gyerekeket a napi munkába.
- Dicsérettel is elismeri a gyerekek munkáját.
- Mindig kész a segítségnyújtásra.

V. 3. 3. A tevékenység tartalma

Önkiszolgálás

A környezet rendben tartása

- Külső és belső környezet óvása és rendben tartása.
- A csoportszoba berendezésének és a játékok helyének megismerése.
- A nagyobbak bevonása az ágyazásba és az ágynemű elrakásába.

Naposság (fejlettségük és motiváltságuk szerint az alábbiakat végzik):

- Fokozatos bevezetés (asztalterítő leterítése segítségével, eszközök szétosztása, segédkezés a kiosztásban, asztalok leszedése).
- A munka nagyobb önállósággal végzése (asztalok letörlése, a morzsa összesöprése a terítés sorrendiségének ismerete).
- Segítségnyújtás a kisebb korosztálynak.

Alkalmi munkák:

- Segédkezés a csoportszoba átrendezésében.
- Eszközök kiosztása, összeszedése.
- Falevelek gereblyézése, szemétfelszedése, hólapátolás.
- Homokozó játékok ki- és behordása, tisztítása.
- Segédkezés a homokozó rendben tartásában.
- Az udvari játékok összerakása.
- Segédkezés az évszakokhoz és az alkalomhoz illő dekoráció elkészítésében.
- Segítségnyújtás a kisebbeknek.

Növény- és állatgondozás:

- Folyamatos növény és állatgondozás.
- Gondoskodás télen a madarak etetéséről.
- A kert folyamatos gondozása és a termékek betakarítása.
- Az élősarok évszaknak megfelelő kialakítása.
- Az évszakhoz kapcsolódó kerti munkák végzése.

V. 3. 4. A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- A gyermekek önként vállalják a munkavégzést.
- Átérik a közösen végzett munka örömet.
- Önállóan, igényesen végzik a munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Képesek önmaguk ellátására, szükség szerint segítenek, segítséget kérnek.
- Személyes tárgyaik, környezetük rendben tartására képesek.
- Erősödik önállóságuk, teherbírásuk.
- Fejlődnek olyan akarati tulajdonságuk, mint a türelem, kitartás, kötelességtudat.
- Tudnak feladatot egymás között felosztani.
- Együttműködésre képesek.
- Megbecsülik egymás és mások munkáját.

VI. A KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGI FORMÁK

VI. 1. Vers-mese, drámajáték

Az óvodáskorú gyermek életkorának megfelelő irodalmi műfaj a vers és a mese. A verselés és a mesélés a kisgyermek számára egyike az első élményforrásoknak, mely az anyanyelv közegén keresztül emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti a gyermek önismeretét, segíti a világ megismerését, azaz a személyiségnevelés fontos pillére. Ezért is fontos, hogy csak nyelvileg tiszta és irodalmi értékű alkotásokat közvetítsünk a gyerekeknek.

A mesehallgatás, versmondás, a verses szöveggel kísért játék, a bábozás, a dramatizálás, saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, ábrázolással történő kombinálása azon túl, hogy hozzájárul a gyermek jó közérzetéhez, az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetőségét adja. Mindennapi életünk szerves részét képezi a gyermek igénye és kedve szerinti mesélés, verselés, bábozás, dramatizálás.

A reggeli és a délutáni játékba integrálva teremtünk olyan hangulati helyzeteket a gyermek számára, mely felkelti érdeklődését a tevékenység iránt és inspirálja őt a cselekvésre is.

Óvodánkban nagy szerepet szánunk az önkifejezésnek, hisszük hogy minden gyermek egyéni értékeket hordoz és igyekszünk minél több lehetőséget kínálni annak kifejezésére.

Ennek egyik lehetőségét a drámajátékban látjuk. Az alkalmazott játékok (kapcsolatteremtő játékok, lazító gyakorlatok, koncentrációs gyakorlatok, érzékelő gyakorlatok, ritmusjátékok, mimes helyzetgyakorlatok, fantáziafejlesztő improvizatív gyakorlatok, élethelyzet-gyakorlatok, népi gyermekjátékok, előadások) segítenek a gyermekekben rejlő konfliktusok megismerésében, feloldásában valamint segítenek kifejleszteni a másokra figyelő, önmagát építő, a gyors helyzetfelismerő, gondolkodó-cselekvő készségeket, személyiségjegyeket.

VI. 1. 1. Célok

A gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeik megvalósítása meseélményekkel, a versek zeneiségével.

A az óvodás korosztálynak megfelelő irodalmi értékek nyújtása, és ez által az irodalmi érdeklődés felkeltése.

VI. 1. 2. Az óvodapedagógus szerepe a nevelés folyamatában

- A felhasznált irodalmi anyagot igényesen, a korcsoportonkénti különbségeket figyelembe véve válogatja össze.
- Nyugodt légkört biztosít.
- Önkifejezés lehetőségének megteremtése.
- Hangulatkeltő elemeket használ.
- Előadásmódja, anyanyelvi kultúrája megfelelő.
- Rendszeres lehetőséget teremt a dramatizálásra.
- Szómagyarázata rövid, egyszerű.

VI. 1. 3. A tevékenység tartalma

Népi mondókák, rigmusok, állathívogatók, állatmesék, zenei hatású, játékos szövegű versek, nyelvi játékok, népmesék, műmesék, tréfás, humoros versek, évszak hangulatát kifejező versek mesék, novellisztikus mesék, realiztikus mesék, klasszikus tündérmesék, meseregények, verses mesék, ünnepekhez és mindennapi hagyományokhoz kapcsolódó versek, dramatikus játékok, kortárs irodalmi művek, migráns gyerek kultúrájából irodalmi művek.

VI. 1. 4. A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, mondókat
- Várják és igénylik a mesehallgatást
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Megjegyzik és képesek felidézni a számukra kedves meséket, verseket.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni.

VI. 2. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Az ének-zenei nevelés olyan emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre. A zene kiváltja az érzelmeket s ez által az érzelmeiken keresztül hat az egyénre.

VI. 2. 1. Célok

- A közös éneklés, a közös énekes játék és tánc örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága.
- Zenei élményhez juttatjuk a gyerekeket az éneklés, a zene élvezetére, szeretetére nevelés, népdalkincs ápolása által, amely megalapozza zenei anyanyelvüket.

VI. 2. 2. Az óvodapedagógus szerepe a nevelés folyamatában

- A zenei képességek fejlesztését tudatosan tervezi játéktevékenységen belül és kötelező foglalkozások keretén belül egyaránt.
- A gyermekek éneklési készségét fejleszti.
- Migráns gyermekek zenei kultúrájának megismerése, és a gyermekek számára bemutatása.
- Fejleszti zenei hallásukat (magas és mély hang különbsége, halk-hangos közötti különbség, hangszínek felismerése, a belső hallás fejlesztése).
- Fejleszti ritmusérzéküket (az egyenletes lüktetés, az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása, a tempóérzékelés, a mozgáskultúra, tánc, gyerekhangszerek).
- Fejleszti a zenei formaérzékét (motívumhangsúly kiemelése mozgással, dallamotívumok, ritmusmotívumok.)
- Zenei alkotókészséget fejleszti.
- Zenehallgatást biztosít elsősorban élő zenével.

VI. 2. 3. A tevékenység tartalma

Népi mondókák, dalos népi játékok, énekes népszokások, migráns gyerekek népcsoportjának, zenei kultúrájának megismerése, rokon népek dalai, egyszerű táncos mozgások, térformák, a készségfejlesztés zenei elemei, a zenehallgatás dal és hangszere anyaga.

VI. 2. 4. A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni.
- Játékos mozdulataikat, tánclépéseiket, könnyed, tiszta éneklésüket figyelmesen illesztik társaik mozgásához, énekléséhez.
- A játékban vállalt szerepüket igyekeznek önállóan megoldani.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokot.
- Érzik az egyenletes lüktetés és a dalok ritmusát, tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Tudnak egyszerű hangszereket használni.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamokat rögzíteni.
- Tudnak térformákat kialakítani.

VI. 3. Rajzolás, festés, mintázás és kézi munka, kézműves tevékenység

A gyermek számára az ábrázolás játéklehetőség, az érzelmek, gondolatok kifejezésének, levezetésének, közlésének a lehetőségét adja. Az ábrázolás során a gyermek a világról szerzett ismereteit érzékletes képi úton (sémák, szimbólumok használatával) rögzíti, mely az ismeretek feldolgozásának közvetlen módja. A gyermeki ábrázolás pedagógiai értéke többek közt abban rejlik, hogy számos megismerési lehetőséget ad, biztosítja az ismeretek, élmények rögzítését, általa tökéletesedik a szem és kéz mozgásának koordinációja, erősödik, a téri tájékozódó képesség valamint segíti a látási konstanciák kialakulását, rögzülését.

VI. 3. 1. Célok

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi-, szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- Népi kulturális örökségünk beépítése a gyermekek mindennapjaiba. Olyan értékekhez közelítés, melyek a múlthoz, a környezethez, a lakóhelyhez, a családhoz fűződnek.

VI. 3. 2. Az óvodapedagógus szerepe a nevelés folyamatában

- Megteremti a tárgyi és hangulati feltételeket az alakító-alkotó tevékenységhez.
- Elegendő időt biztosít a tevékenységhez.
- Fokozatosan gazdagítja a technikai megoldásokat és az eszközlehetőségeket.
- Gyűjtési alkalmakat szervez a természetes anyagok beszerzéséhez.
- Megtapasztaltatja, megtanítja az eszközök és az anyagok, tárgyak tulajdonságát, használatát.
- Tudatosan tervezi a képalakító tevékenységet, technikákat, eszközöket.
- Élményekhez kapcsolódó témákat javasol.
- Olyan tevékenységek sorozatát indítja el, amelyekben a manuális képességeket, az íráshoz szükséges finommotorikát fejleszti.
- Egyéni képességek fejlesztésével segíti a képi-, alkotó készségek fejlődését.
- A hagyományokhoz kötődő szokásokat beépíti az óvodai nevelés játékos tevékenységrendszerébe, ezzel gazdagítja a tevékenységek közötti koncentrációt.
- Tervezésnél figyelembe veszi a természet, az időjárás változásait (az időjárás változásaival kapcsolatos népi megfigyeléseket.)
- Felkelti az esztétikum iránti érzékenységet a mű- és népművészeti alkotásokkal.
- Ösztönzi a gyermekeket a népi kismesterségek kipróbálására.
- Gazdagítja a hagyományos élményanyagot a tájházak, a kismesterségek, a környezet megfigyelésével.
- A városi környezetbe illő népszokásokat, hagyományokat gyűjt.
- Kiválasztja a jeles napokhoz kapcsolódó irodalmi, zenei alkotásokat, népművészeti technikákat.
- Fokozatosan vezeti be a gyermekeket a népi tevékenységek megismerésébe.
- A jeles napokat, ünnepeket előkészíti, megteremti a hagyományörző tapasztalatszerzés feltételeit és lehetőségeit.
- Népi kismesterségekhez szükséges eszközöket gyűjt, megismerteti ezek egyszerű felhasználását, ezekkel kapcsolatos munkafogásokat.
- Játékdélutánokon, közös programokon a családok együttműködő részvételével lehetőséget teremt a hagyományörző tevékenységekre.

VI. 3. 3. A tevékenység tartalma*Képalakítás - firkálgatás - felületfestés*

- Képalakítás nagyméretű felületen (hóban, homokban, aszfaltra, papírra).
- Rajzolás, festés; érzelmek, élmények, képzetek alapján.
- Agyagkompozíciók létrehozása (lenyomatok, karcolás).
- Ismerkedés különböző technikákkal és anyagokkal.
- Vizuális ritmusképzés többféle módon.
- Lenyomatok készítése.

Plasztikai munkák

- Képlékeny anyagok alakítása, díszítése
- Mintázás: ember-, állat-, játékfigurák.
- Játékeszközök, tárgyak, kellékek készítése.
- Szerkesztés, összerakás.
- Bábok barkácsolása.
- Dísztet tervezése, készítése.

- Különböző anyagok megmunkálása. (papír, textília, fonal, bőr, fa, termés, gally, vessző, gyapjú, csuhé, agyag).
- Anyagok formálása: mintázás, gömbölyítés, mélyítés, sodrás, lapítás, simítás, karcolás, gyúrás, tépés, ragasztás, vágás, darabolás.

Építés

- Térbeli alakzatok létrehozása (pl. torony, kerítés, kuckó).
- Sorakoztatás.
- Nagy terek építése (nyitott, zárt körök, kapuk, egyenes és kanyargó sorok).
- Formák készítése hóból, homokból, agyagból, kerámia masszából.
- Makettek kialakítása.

Kézműves tevékenység

Népi kismesterségek felidézése természetes anyagok felhasználásával

- Bőrözés
- Kelmefestés
- Hímzés
- Fazekasság
- Bábkészítés, szövés

VI. 3. 4. A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- Élményeit, tapasztalatait, érzelmeit vizuálisan képes megjeleníteni, örömmel kezdeményez ábrázoló tevékenységet.
- A rendelkezésére álló tér alakításában ötletes, célszerű.
- A tárgyak térbeli kiterjedésével tisztában van, főbb formai jellemzőket képes megnevezni.
- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Színhasználata gazdag, vannak kedvenc színei.
- Formaábrázolása változatos, arányok, mozgás és térbeliség létrehozására képes.
- Emberábrázolása részletező, mozgásábrázolással próbálkozik.
- Tárgydíszítésben önálló, az ábrázolás technikákat alkalmazza.
- Tevékenységében kitartó, mások munkáját értékeli.
- Fejlettségi szintje a részletgazdagságban, kompozíciókészítésben, bonyolultságban, tervszerűségben tükröződik.
- Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot.
- Díszítőjellegű, feladatokat szívesen old meg.
- Az ábrázoló tevékenység során a balról-jobbra haladás irányát alkalmazza.
- Ismeri a magyar kézművesség alapjait, és szívesen készít ilyen alkotásokat.

VI. 4. Mozgás

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szívesen mozognak. A mozgás és tevékenység útján szerzett tapasztalatok érthető és jól feldolgozható információt jelentenek számukra, ezért a mozgásnak az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepe van. A mozgás a gyermeknapi tevékenységében állandóan jelen van. A testnevelés foglalkozások keretén belül tervszerűen, ugyanakkor egyénre szabottan jelenik meg a mozgásfejlesztés, melybe beleépítjük az ovi-foci programot is.

Az óvodai életet úgy szervezzük meg, hogy minden gyermek számára biztosítva legyen a mozgáslehetőség, amit szervezete és idegrendszere igényel. Mozgásukat az óvodapedagógus csak akkor korlátozza, ha az veszélyt jelent saját magára vagy társára.

Az óvodapedagógus mintaadó magatartással járul hozzá, hogy a mozgás hozzátartozzon az életformához, és örömforrása legyen.

VI. 4. 1. Célok

- A gyermek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában szervezett és spontán helyzetekben.
- Szervezett, sport jellegű mozgásformák megszerettetése.
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akaratit tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.
- A mozgáselemek beépülésének segítése a természetes mozgások sorába a népi mozgásos és egyéb játékok által.

VI. 4. 2. Az óvodapedagógus szerepe a nevelés folyamatában

- A szervezett mozgás fejlesztő hatását tudatosan tervezi, ebbe beépíti az ovi-foci mozgásanyagát.
- Mindennapos és tartásjavító mozgásokat szervez.
- Játéktevékenység során mozgásos játékokat kezdeményez, a gyermek spontán kezdeményezését segíti.
- A mozgásszükséglet kielégítéséhez biztosítja a feltételeket a csoportszobában, a tornateremben és a szabadban (tisztá környezet, friss levegő, megfelelő öltözet).
- A természetes mozgásformák gyakorlásához a feltételeket megteremti.
- Egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe veszi.
- Körültekintő szervezéssel a várakozási időt kiküszöböli.
- A gyermeki életkornak és terhelhetőségnek megfelelő, rövid, tömör utasításokkal a feladatok elvégzését ösztönzi.
- Szülők igényeinek megfelelően óvodán kívüli edzés lehetőségét megteremti (tartásjavító torna, úszás, korcsolya, kirándulás, sportrendezvények).

VI. 4. 3. A tevékenység tartalma*Szabad, spontán mozgás*

- Amely elősegíti a gyermek mozgásigényének kielégítését, érdeklődéstől függően különböző mértékben gyakorolhatják a már elsajátított mozgásokat. Ezeket a játékos mozgásokat kezdeményezzük, illetve a mindig rendelkezésre álló sport és játékszerek motiváló, inspiráló hatására maguk is kezdeményezhetik.

Szervezett mozgás

- Mindennapi mozgás vagy tartásjavító mozgás mely a napirendben rögzített időpontban segíti a mozgás feladatainak megvalósítását. Szerkezeti felépítése általában megegyezik a mozgás foglalkozások sémájával, illetve azok anyagának gyakorlását teszi lehetővé. Döntő mozzanata a játék.

Mozgás foglalkozás melyet kötelező jelleggel az erre a célra kialakított tornateremben illetve az udvaron az ovo-foci pályán tartunk.

- Játékok (mintakövető, utánzójáték, futó-, fogójáték, szerepjáték, szabályjáték, kooperatív játék, versenyjáték, népi mozgásos játékok).
- Gimnasztika (utánozással, ütemezéssel vagy zenére: szabad-, társas- és kézi szergyakorlatok végzése, tempó-, irány- és ritmustartással, célzottan az egyes testrészekre).
- Állások (alapállás, terpeszállás, egyensúlyozó állások: lábujjhelyen, sarkon, egy lábon, mérlegállásban),
- Járások-futások (egyenes vonalban, hullámvonalban, körben, sávok között, irányváltogatásokkal, akadályok átlépésével, megkerülésével, leküzdésével, gyorsítással, lassítással, speciális járással lábujjhelyen, sarkon, talp élén, futások térdemeléssel, sarokemeléssel, állatjárások utánzása).
- Ugrások (szökdelések helyben és haladva, páros-, fél-, és váltott lábon - előre, hátra, oldalt, szerek között, szereken, akadályon át, leugrás szerről-szerre, felugrás szerről-szerre, távolugrás, célba ugrás, támaszugrások zsugorkanyar felugrással, átugrással).
- Kartartások (hajlított-, nyújtott-, mellső-, magas-, közép-, mélytartás, rézsútos tartások).
- Dobások (kétkézes alsó és felső, egykezes alsó és felső, célba dobás, különböző testhelyzetből dobás és gurítás, labdafogás, elkapás, labda lepattintás, labdapattogtatás, társnak dobás, társtól elkapás).

- Kúszás – csúszás - mászás (támaszgyakorlatok, szabadon, adott irányban, sávok között).
- Függések (padon egyenesen, rézsút fel és le, szereken vízszintesen és függőlegesen, hossztengety körül, két kézzel, felső madárfogással, egy kézzel, után fogással, lajhármászással függeszkedve).
- Átfordulások (gurulóátfordulás előre-hátra)
- Speciális lábtorna (mezítlásbas gyakorlatok: papírtépés, szedegetés, gyűrítés lábujjakkal, gyöngy v. golyószedegetés, pálcika, ceruza felvétele - egyik lábból másikba adás).

VI. 4. 4. A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- Szereti és igényli a mozgást.
- Megfelelő szintű teljesítőképesség jellemzi, mozgása összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú.
- Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.
- Sor és váltóversenyt, futó és fogójátékokat játszik a szabályok pontos betartásával.
- Ismeri az eszközök nevét és a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket, vezényszavakat.
- Kifejlődik egyéntől függően a tájékozódó -, differenciáló -, egyensúlyozó -, idő -, iram -, ritmusképessége.
- Életkorának megfelelően kialakul a gyorskoordináció, az állóképesség.
- Játékos- és versenyhelyzetekben magatartása a feladatnak megfelelő (kitartás, akarat, tevékenységének önálló szervezése, kreativitás, versenyszellem).
- Képes kooperatív játékok során alkalmazkodni.
- Megerősödik figyelve, koncentrálóképessége, megszilárdul önfegyelme.

VI. 5. Külső világ tevékeny megismerése

A sokoldalú tapasztalatszerzés spontán vagy szervezett módon történik, mely a környezet megismerését öleli át. Ebbe tartozik az életkornak megfelelő matematikai ismeretek elsajátítása is, melyek lehetőséget teremtenek a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. Ezek a tapasztalatszerzések nem korlátozódnak a szervezett tevékenységekre, hanem a gyermek minden tevékenységében fellelhetők. Minden adódó lehetőséget kihasználunk a gyermek ismereteinek a bővítésére. Ennek megfelelően tudatosan alakítjuk környezetünket és biztosítjuk az eszközöket.

VI. 5. 1. Célok

- A természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Olyan érzelmi alapozottság, érdeklődési kedv felkeltése a világunk iránt, amely kedvező alapja lehet a környezetbarát életmódnak.
- Hagyománytisztelő, természetszerető, környezetvédő személyiségek alapozása.
- A gyermek gondolkodási műveleteinek, megismerő tevékenységének fejlesztése.
- A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

VI. 5. 2. Az óvodapedagógus szerepe a nevelés folyamatában

- Tudatosan tervezi, szervezi a múzeum, kiállítás látogatásokat, természetjárást - pozitív érzelmi hatásokra, tapasztalatokra alapozza az ismeretnyújtást.
- Felkelti a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát a környezet matematikai jelenségei iránt.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermek a környezetben matematikai tapasztalatokat szerezzen - tájékoztatja, bevonja a családot a környezeti kultúra alakításába.
- Segíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességének fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Környezetvédelmi ismeretek, környezettudatosságot közvetít.
- Segíti a környezettudatos magatartás kialakulását.
- Fejleszti az egyéni problémamegoldó- és megismerő képességet, megteremti az ehhez szükséges feltételeket.
- Elősegíti a gyermek cselekvő aktivitását.
- Fejleszti a gyermekek logikai készségét.
- Támaszkodik a gyerekek logikai ötleteire.

VI. 5. 3. A tevékenység tartalma*Természeti-, társadalmi környezet megismerése*

- A gyermekek a hagyományos óvodai ismeretanyagot: család, óvodai környezet, emberi foglalkozások, közlekedés, emberi test, napszakok, évszakok, állatok, növények stb. sajátos, tapasztalatokra alapuló hatásrendszerben ismerik meg.
- Az óvoda környezeti adottságait kihasználva a természeti jelenségek megtapasztalása, az "én kép" alakítása.
- Ismerkednek a magyar népi kultúra szokásaival.

Természetjárás

- különböző élőhelyek, természetes, mesterséges társulások megismerése (erdő, mező, vízpart, állatkert, vadas park).

Társadalmi környezet

- Óvoda környékén található intézmények, szolgáltatások, múzeumok, állandó és időszakos kiállítások, műemlékek.

Környezeti kultúra alapozása

- A természet összefüggéseinek megláttatása - a környezet alakítása (kertgondozás).
- A környezet védelme.
- A természet "jeles napjai".

Környezetünk mennyiségi-, formai viszonyainak felfedezése

- Minőségi eltérések megfigyelése (nagyobb, hosszabb, magasabb, szélesebb).
- Minőségi eltérések megállapítása (összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés).
- Mennyiségi eltérések megfigyelése (sok, kevés, több, kevesebb, semmi, ugyanannyi).
- Mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számlálás, bontás).
- Tő- és sorszámnevek.
- Térformák, testek (gömb, kocka, téglatest), megfigyelése, síkformák (kör, háromszög, négyzet) megkülönböztetése.
- Szimmetria felismerése.
- Kombinatorika.

VI. 5. 4. A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- Elemi ismeretekkel rendelkezik környezetéről, önmagáról.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri egyes évszakok jellegzetességeit
- Képes ítéleteket alkotni, összefüggéseket meglátni, az általa ismert, tapasztalt tárgyakról, jelenségekről.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Nyitott, érzékeny környezete jelzéseire.
- Ismeretekkel és képességekkel rendelkezik környezete értékeinek megóvására és szükséges korrekciók megtételében aktivitásra képes.
- Szívesen vesz részt a matematikai játékokban, matematikai feladatok megoldásában.
- Képes a minőségi eltérések megfogalmazására.
- Biztonsággal eligazodik 10-es számkörben a mennyiségi eltérések megállapításában, a tő- és sorszámlálásban.
- Megkülönbözteti a különböző térformákat, testeket, a különböző vonalakat.
- Felismeri a szimmetrikus formákat.
- A térben biztonságosan tájékozódik.
- Önálló feladatmegoldásra képes.
- A névutókat helyesen használja.

VI. 6. Idegen nyelv

Óvodánkban idegen nyelvként az angol nyelvet jelöltük meg. A társadalomban igényné vált az idegen nyelvek korai elsajátítása. Továbbá az óvodáskorú gyermekek fogékonysága az idegen nyelvek iránt készítetett minket arra, hogy óvodánkban megkezdjük a játékos ismerkedést az angol nyelvvel, megalapozzuk a későbbi nyelvtanulást. Szakképzett pedagógus a csoportokkal „együtt élve” a hétköznapi tevékenységeibe ágyazottan, folyamatosan sajátítja el az angol nyelvet. Mivel ennek a korosztálynak „lételeme” a játék, így ezt, valamint a mozgást, rajzolást kell segítségül hívnunk, hogy jókedvvel, szívesen és minél több érzékszervükkel vegyenek részt a tanulásban. Az óvodáskorú gyermek életkorának megfelelően, játékokba ágyazva dalokon, mondókákon, verseken keresztül adjuk át az ismeretanyagot.

Mivel az óvodai nyelvtanulás az alapja a későbbi idegen nyelv elsajátításának ezért kiemelten fontos az igényes, nyelvilag, nyelvtanilag kifogástalan tudásanyag közvetítése.

VI. 6. 1. Célok

- A nyelvvel való ismerkedés számukra teljes mértékben kellemes időtöltés, pozitív élmény legyen.
- Megérettetni, hogy mit jelent egy másik nyelven gondolatot kifejezni, kapcsolatot teremteni, így később sem lesz probléma számukra az idegen nyelven történő beszéd.
- Szorongás feloldása.
- Beszédkedv felkeltése.
- Játékosan elsajátítani azt az alapszóincset melynek segítségével a beszéd örömet okoz.

VI. 6. 2. Az óvodapedagógus szerepe a nevelés folyamatában

- A felhasznált idegen nyelvi anyagot igényesen, a korosztály sajátosságait figyelembe véve válogatja össze.
- Nyugodt, kellemes légkört biztosít.
- Kiejtése, háttér tudása megfelelő.
- Sok angol nyelvű dalt, verset, mondókát, mesét, nyelvtörőt tud.
- Az új ismeretek elsajátításához megfelelő hangulati, tárgyi feltételeket biztosít.
- A korábbi ismeretek gyakorlásának a lehetőségét folyamatosan biztosítja.
- Megtervezi, hogy a foglalkozás egészét gazdag játékos, mozgásos tevékenység kísérelje.
- Igyekszik a foglalkozások angol nyelven történő levezetésére. (Mindenre angolul válaszol, de közben megérti, amit a gyerekek magyarul mondanak. Számukra biztonságot jelent, hogy megértik őket.)

VI. 6. 3. A tevékenység tartalma

- Angol nyelvű mondókák, versek, dalok, nyelvtörők játékos formában történő elsajátítása.
- A gyermekek életkorának megfelelő szituációk eljátszása.
- Az életkornak megfelelő szóincsbővítés. (Állatok, család, közlekedési eszközök, testrészek, színek, foglalkozások, cselekvések, ruhaneműk stb. témakörökben)

VI. 6. 4. A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére

- Érdeklődik az idegen nyelv iránt, szívesen foglalkozik vele.
- Bátran, gátlás nélkül, változó körülmények között is felidézi meglévő ismereteit, válaszol felé irányuló angol nyelvű kérdésekre
- Képekről felismer, önállóan előad több dalt, verset, mondókát.
- Elsajátítja a helyes kiejtést.

VII. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI

Az óvoda hagyományai, néphagyományőrző tevékenység tartalma

Ősz

- Szüret
- Mihály nap
- Őszi termények gyűjtése.
- Szüretelés, befőzés, aszalás.
- Természetes anyagok gyűjtése.
- Termésjátékok készítése.
- Szőlőpréselés.
- Dióverés.
- Kukoricamorzsolás.

Tél

- Adventi barkácsdélután
- Miklós nap: Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Mézeskalács készítése.
- Ajándékok, meglepetések barkácsolása. Terem díszítése.
- Álarcok, maszkok készítése, díszítése.
- Farsangi multság szervezése, ügyességi játékok játszása.
- Időjárási jóslatok megfigyelése (Márton, Katalin, Luca).
- Téli játékok.

Tavaszi

- Húsvét
- Majális
- Gyermeknap kirándulás
- Családi sportnap
- Népi hiedelmek megfigyelése névnapokkal, az időjárással kapcsolatban. (Zsuzsanna, Mátyás, Sándor, József, Benedek).
- Mesterségek ünnepe
- Húsvéti tojásfestés, locsolkodás.
- Vásárfiák készítése.
- Népi mozgásos játékok.
- Nagycsoportosok búcsúztatása
- Föld napja: környezetünk szépítése, megóvása, újrahasznosítás, környezetvédelem

A felsorolt hagyományok, ünnepek, ünnepélyek mellett a születésnapokat is tartjuk.

VIII. INKLUZÍV PEDAGÓGIA

VIII. 1. 1. Differenciálás – hátránykompenzálás, tehetség gondozás

Az óvodás korú gyermekek fejlődésbeli eltérései olykor szembetűnőek. Az életkori szakaszok hasonló jelenségeket, fejlettséget eredményeznek, de a hasonlóság mögött gyakran eltérő szintek fedezhetők fel. A gyermek egyéni erősségeit és igényeit figyelembe véve fokozatosan és differenciáltan fejlesztjük ismereteit. Az óvodapedagógusok érzelmileg azonosulnak az integrációval, természetesnek tekintik a sajátos nevelési igényű gyermekek jelenlétét az óvodában.

VIII. 1. 2. Az óvodapedagógus szerepe a nevelés folyamatában

- Egyéni képességek megfigyelése alapján egyéni bánásmód alkalmazásával történő fejlesztés
- A felmerülő problémák okainak feltárása.
- Az okok megszüntetésére egyéni célok kitűzése.
- Kulcsingerek kialakítása és gazdagítása, valamennyi érzékszervre hatóan.
- A gyermek fejlettségi szintjének megfelelően az egyéni bánásmód formáinak meghatározása.

VIII. 1. 3. A logopédiai munka

Az anyanyelvi neveléshez kapcsolódik, annak része és segítője. Az anyanyelvi nevelést első sorban a család, majd az intézményes nevelésben dolgozók végzik, a logopédus munkája ezeknek segítője. Jelentősége abban van, hogy saját módszereivel elősegítse az alakilag és tartalmilag is megfelelő beszéd kialakulását a gyermekeknél.

Évente logopédiai szűrés eredményeként részesülnek logopédiai fejlesztésben az arra rászoruló gyermekek.

VIII. 1. 3. 1. A fejlesztő szerepe a nevelés folyamatában

- a beszédhibás gyermekek folyamatos kiszűrése
- beszédhibák javítása a logopédia speciális módszereivel
- a beszédhiba megszüntetése által a gyermekek családi, óvodai és iskolai beilleszkedésének elősegítése.

Beszédjavításra azoknak az 5-7 éves gyermekeknek van szükségük, akiknél a beszéd korrekciójára az iskolai tanulmányok megkezdése előtt szükség van. A sikeres fejlesztés érdekében nagyon fontos az óvodapedagógussal és a családdal fenntartott szoros kapcsolat.

VIII. 1. 4. Tehetséges gyermek fejlesztése

Elsősorban a gyermekek közötti különbségeket figyelembe vevő differenciált foglalkoztatással valósítjuk meg.

A tehetség jellemzői:

- különleges érzékenység, fokozott kritikai érzék,
- eredetiség,
- mindent felülmúló tenni akarás,
- rendkívüli kíváncsiság,
- egyhangúság nehezen tűrése,
- átlagosnál nagyobb képesség a fejlődésre,
- átlagosnál nagyobb feladatvállalási és teljesítési képesség.

VIII. 1. 4. 1. Az óvodapedagógus szerepe a nevelés folyamatában

- A tehetség jeleinek felismerése és érvényesülésének ápolása a sportban, játékban, táncban, zenében, az alkotó tevékenységben.
- Adjon differenciált feladatokat, melyekben kiteljesedhet és fejlődhet a gyermek.
- Ajánljon további lehetőségeket, mely tehetsége kibontakoztatását segíti elő.

VIII. 1. 5. Migráns gyerekek interkulturális nevelése

A magyar közoktatásban mind nagyobb számban vannak jelen nem magyar állampolgárságú gyermekek. Óvodáztatásukra ugyanazok a törvények vonatkoznak, mint a magyar kisgyermekekre. Ez az új feladat kihívás nevelőtestületünk számára, hiszen közülük sokan nem magyar anyanyelvűek, ill. a nevelési év során iratkoznak be és távoznak el. A nevelőmunkát befolyásolja még a családok magyarországi tartózkodásának célja, jövőbeni terveik. Sikeres óvodai, iskolai, majd társadalmi előrehaladásuk leginkább a pedagógusok attitűdjétől és óvodában folyó pedagógiai szakmai munkától függ.

VIII. 1. 5. 1. Az óvodapedagógus szerepe a nevelés folyamatában

- Gyermekek és családok minél alaposabb megismerése, a családi házzal való kiemelt kapcsolat ápolása.
- A migráns gyermek, mint individuum elfogadása, megismerése, fejlesztése. Az önazonosság megőrzésének ápolása.
- Az emberi jogok és az alapvető szabadság védelme.
- Magyar, mint idegen nyelv elsajátításának elősegítése mindennapi tevékenységek között, játékos formában, egyéni igényeknek megfelelően.
- A migráns gyermek élethelyzetének, szokásainak, kultúrájának megismerése, hagyományainak tiszteletben tartása, ápolása.
- kiemelt szocializáció: élmény és tapasztalatszerzés, csoportszokás- és szabályrendszer, ünnepek, hagyományok, rendezvények, kapcsolatok, együttműködések;
- Az ismeretek elsajátításának segítése
- Nevelői együttműködés

VIII. 2. A sajátos nevelést igénylő gyermekek

Óvodánk a szakemberek által integrálásra javasolt, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését esetenként felvállalja és megfelelő külső szakemberek segítségével kielégíti a sajátos nevelési igényű gyermekek szükségleteit.

A sajátos nevelési igényű gyermek szüleinek joga és kötelessége:

- A szakértői vélemény eredménye alapján gyermekét a megfelelő nevelési-oktatási intézménybe írassa.

A sajátos nevelési igényű gyermek jellemzői:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek közös vonása, hogy fejlődésük eltérést mutat. Míg a problémamentesen fejlődő gyermek egyenletesebb tempóban, időnként nagyobb lépcsőfokokon át jut el a célig, addig egy sajátos nevelési igényű gyermek sok kisebb, alacsonyabb lépcsőfok megmászásával, sokkal több gyakorlás után közelíti meg a célt, saját lehetőségeinek csúcsát.
- Programunk figyelembe veszi a különböző funkciók egymásra épülését, hogy a szociális tanulás támogatása közben sikerélményt biztosíthassunk minden gyermeknek. Foglalkozásaink tartalma a gyermek egész személyiségére hat, a pszichomotoros fejlesztést szolgálja.
- Fejlesztő munkánk csak akkor lehet hatékony, ha a gyermek biztonságban érzi magát, ha tudja, hogy szeretjük, elfogadjuk, megértjük őt.

Az óvodába történő felvétel módja:

Óvodába lépéskor a gyermeknek rendelkeznie kell, és a szülőnek az óvoda rendelkezésére kell bocsátania az Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményét.

Óvodánk alapítása óta és jelenleg sincs sajátos nevelési igényű gyermek az intézményben.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését segítő kapcsolataink:

Együttműködés a:

- Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal
- Meixner Iskolával
- Zuglói Pedagógiai Szakszolgálattal
- Szakmai együttműködés a Fővárosi Beszédjavító Intézettel
- Kerületi Nevelési Tanácsadóval

IX. GYERMEKVÉDELEMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

Gyermekvédelmi tevékenységünket a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló, valamint a közoktatásról és annak módosításairól szóló jogszabályok határozzák meg:

- minden gyermeket érintő döntésben „a gyerek mindenekfelett álló érdekeit” kell figyelembe venni, azt más érdekek nem előzhetik meg
- a gyermekek jogait biztosítani kell, fajra, nemre, vallásra, származásra, stb. való tekintet nélkül
- személyes adatokat kezelni csak meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében lehet, ezt megelőzően erről a szülőket tájékoztatni kell
- a gyerekeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti. A gyerekeknek joga van, hogy a nevelési intézményben biztonságban és egészséges környezetben nevelődjön
- a gyerekeket védeni kell fizikai, lelki erőszakkal szemben

IX. 1. Az intézményvezető feladatai

- gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról
- a rendszeres támogatás iránti kérelmekről a gyermekvédelmi felelőssel, a családsegítővel és az érintett óvónővel folyamatosan egyeztet és a megfelelő intézkedéseket megteszi
- a gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt / gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek
- írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről
- segítségére van a szülőknél problémáik megelőzésében és megoldásában.

IX. 2. A gyermekvédelmi felelős feladatai

- nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket
- az étkezési kedvezmények dokumentációinak folyamatos vezetése és karbantartása
- szükség szerint családlátogatások végzése az óvodapedagógusokkal.
- a fogadó órák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megoldásában
- segélykérő lapok kitöltéséhez segítségadás, javaslatok készítése az óvónővel együtt
- hospitálások, tapasztalatcserék végzése a csoportokban szükség szerint
- Kapcsolatfelvétel – kapcsolattartás az Egészségügyi Szociális és Gyermekvédelmi Osztállyal
- Nevelési Tanácsadóval
- Családsegítő Központtal
- abban az esetben, ha az óvoda a felmerülő problémákra nem tud megoldást találni, kapcsolatfelvétel a Gyermekjóléti Szolgálattal.

IX. 1. 3. Az óvodapedagógusok feladatai

- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésre javaslatot tesz
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a támogatáshoz való hozzájárulást javaslatával elősegíti
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket és okokat felismeri, és szükség esetén szakember segítségét kéri
- A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja / a gyermekek fejlődési lapjain feljegyzést készít
- A szülővel megfelelő, együttműködő kapcsolat kialakítása
- Közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében

X. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

X. 1. Óvoda-család kapcsolata

Fontosnak tartjuk az óvoda és a család egymásrataltságát, kölcsönös segítségét a gyerekek nevelésében, az összefogást, összedolgozást. A család és az óvoda jó kapcsolata semmi mással nem pótolható pedagógiai hatások forrása. Mivel óvodánk kis létszámú, az egyes csoportokba is a megszokottnál kevesebb gyermek jár, így a családi jelleg viszonylag könnyen megvalósítható. A személyes, jó kapcsolatok kialakítására törekszünk mind az óvónő-szülők, mind a szülők-szülők között. Szeretnénk, ha a szülő némileg az óvodai nevelés részesévé válna, érezné, hogy a célok itt is megegyeznek azokkal, amelyeket ő otthon próbál megvalósítani, elérni. Sajátjának érezné az óvodát.

Ezt többféle módon igyekszünk elősegíteni:

- Nyitottak vagyunk, szívesen látjuk a szülőket a hétköznapiokon.
- Ismertetjük a szülőkkel, a gyerekekkel szemben felállított elvárásokat, az életkori sajátságokat, hogy könnyebben megérthesse, kezelhesse a számára problémásabb helyzeteket.
- Az óvoda tehát a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.
- Migráns gyerekek nevelése a családdal szoros együttműködésben, a magyar állampolgárságú és anyanyelvű gyermekekkel közös csoportban, onnan nem kiemelve folyik. A szociális, nyelvi és kommunikációs kompetenciák fejlesztése játékos módszerekkel, tevékenység- és munkaformákkal folyik. Az óvodai nevelés magyar nyelvű.
- A korrekt, partneri együttműködés elengedhetetlen a gyermek harmonikus fejlesztése érdekében. Feladatunk minden olyan információ közlése, amely a gyermek óvodai életével kapcsolatos.
- A környezeti neveléshez kapcsolódó programjaink egy része az óvodán kívül zajlik, ezekről és az óvoda egyéb programjairól időben tájékoztatjuk a szülőket, s örömmel vesszük azokon részvételüket.
- Ötleteket adunk az óvodán kívüli szabadidő hasznos, a korosztálynak megfelelő eltöltéséhez.

X. 1. 1. A kapcsolattartás formái és a továbbfejlesztés lehetőségei

- Tapasztalatainkra építve, a szülőket szeretnénk megnyerni, hogy gazdag együttműködés alapján szoros és kölcsönös közreműködés alakuljon ki a családdal.
- Óvodai beíratáskor első ismerkedés a családdal, arra törekszünk, hogy a velünk kapcsolatba lépő családok az első pillanattól segítséget, tájékoztatást kapjanak óvodapedagógusainktól.
- Óvodába lépés előtt udvari játék lehetőségét biztosítjuk a családoknak, hogy a nevelési év megkezdése előtt összeismerkedjünk a leendő óvodással és szüleivel, ezzel színteret adva a szülőknek és a gyerekeknek az óvodai élettel való ismerkedésre.
- Igény szerint családlátogatást szervezünk az óvoda megkezdése előtt.
- Anyás - Apás beszoktatás (előzetesen megismertetjük a szülőt az óvodával, a már kialakult szokásokkal, szabályokkal, hogy a szülők segítségével zökkenőmentessé tegyük az óvodába lépés első napjait).
- Szülői értekezletek
- Napi beszélgetések
- Kézműves délutánok
- Közös rendezvények (bábozás, táncművészet).
- Sportnapok, hétfégi (családos) kirándulások.
- Családi vetélkedő rendezése.
- Múzeum, cirkusz, állatkert látogatások szervezése.
- Faliújságon tájékoztatás, email értesítések, szóróanyagok biztosítása.
- A szülőkkel együttműködve, a szülők igényeit kielégítve közösen tervezzük az óvoda hagyományain alapuló ünnepeket.
- Az óvoda hagyományai, ünnepek jó alkalmat nyújtanak a közös készülődésre, rendezvényekre, csoport és óvodai szintű hagyományok, ünnepek és jeles napok megrendezése.
- Játsszódélutánok, nyílt napok, kirándulások, ünnepek közös megszervezése a szülőkkel.
- Folyamatos mérések segítségével tájékozódunk a szülői igényekről és törekszünk a pedagógiai programhoz kapcsolódó igények kielégítésére.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek szüleinek megfelelő tájékoztatása a problémáról és a fejlesztés lehetőségéről. Szükség esetén megfelelő szakember kiválasztásában és a kapcsolat felvételében való segítségnyújtás.
- A családokkal való kommunikáció alapelvei:
- Bátorítással alkalmat, időt biztosítunk a családoknak, hogy megosszák velünk gondolataikat, céljaikat, örömeiket, problémáikat.
- Lehetőségeket adunk a privát beszélgetésekre. Nevelői szobában megteremtjük a lehetőségét a szülők fogadására, a személyes beszélgetésekre.
- Az információkat bizalmasan kezeljük.
- A családok és a pedagógusok szabadon kommunikáljanak a gyerekről és élményeiről.

X. 2. Az óvoda egyéb kapcsolatai

- Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság,
- Fejlettségi szint megállapítása és optimális fejlesztési lehetőségek megkeresése érdekében és az iskolaérettségi vizsgálat végzése céljából utalunk gyermekeket Nevelési Tanácsadóhoz.
- Egészségügyi szervek: gyermekorvos, védőnő. A helyi egészségügyi szervekkel való kapcsolattartásukat Együttműködési megállapodásban rögzítjük.
- Logopédus tervszerű beszédjavító, fejlesztő foglalkozásainak szükség szerinti alkalmazása.
- Esetenként pszichológus, fejlesztő pedagógus segítségének igénybevétele

X. 3. Óvoda – iskola kapcsolata

Az óvoda iskola előkészítő munkája az, hogy a gyerekekben olyan tulajdonságokat és képességeket alakítsunk ki, melyre az iskolai tanulás során szüksége lesz. Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése. A gyermek belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Gyermekeink többnyire a környező két tanítási nyelvű iskolákban kezdik meg iskolai életüket. Ezért ezekkel az iskolákkal tartunk kapcsolatot, látogatások, tapasztalatcserék formájában.

X. 4. Az óvoda és a közművelődési Intézmények

Az óvodán évek óta kapcsolatot tart a Pestújhelyi Művelődési házzal. Ahol rendszeresen részt veszünk a gyermekeknek szervezett programjaikon.

XI. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI

XI. 1. Az óvoda pedagógiai munkáját meghatározó dokumentum

- Kuckó Magánóvoda Pedagógiai Programja

XI. 2. Az óvoda rövidtávú terveit tartalmazó dokumentumok

- Éves munkaterv, havi bontásban
- Heti tervek
- Csoportnaplók

XI. 3. A gyermekek személyes fejlődését és fejlesztését meghatározó dokumentumok

- Fejlődési napló képességek alapján

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Helyi Óvodai Nevelési Program eredeti – Verzió 1.- 2001 évben készült.

A Helyi Óvodai Nevelési Programot – Verzió 2. – a Kuckó Magánóvoda Nevelőtestülete; 2007 decemberében nevelőtestületi értekezleten elfogadta. A Szülők Képviselője is megismerte és egyetértési jogát gyakorolta.

A Helyi Óvodai Nevelési Programot – Verzió 3. – a törvényi változások értelmében a Kuckó Magánóvoda nevelőtestülete módosította, és 2010. május 26-án, nevelőtestületi értekezleten elfogadta. A Szülők Képviselője is ezen a napon megismerte és egyetértési jogát gyakorolta.

A Helyi Óvodai Nevelési Programot – Verzió 4. – 2010 decemberében lefolytatott törvényességi ellenőrzés során felmerülő észrevételek alapján a Kuckó Magánóvoda nevelőtestülete módosította, és 2011. április 22-én, a nevelőtestületi értekezleten elfogadta. A Szülők Képviselője is ezen a napon megismerte és véleményezési jogát gyakorolta.

A nevelési program –verzió 4. - életbelépése, érvényessége:

A módosított Helyi Nevelési Program 2011. május 1.-től lép életbe és határozatlan ideig érvényes.

A Pedagógiai Program életbelépése, érvényessége

2013. szeptember 1.-től lép életbe és határozatlan ideig érvényes.

A Pedagógiai Program hozzáférhetősége

A nevelési program nyilvános, az érdeklődők megtekinthetik és elolvashatják. A programunk a vezetői irodába kerül elhelyezésre. Honlap: www.kuckomagánovoda.hu

A Pedagógiai Program módosítása:

Módosításra akkor kerülhet sor, ha törvényi változás következik be, vagy a nevelőtestület legalább 51 %-a, plusz 1 fő írásban kéri, illetve, ha az 5 évente elvégzett programbevételek vizsgálata ezt indokoltá teszi.

LEGITIMÁCIÓ

1. Hatályba lépés időpontja: 2013. szeptember 1.
2. Elfogadta a Nevelőtestület 2013. augusztus 21-én tartott határozatképes ülésén, 100 %-os szavazati aránnyal.

Dátum: 2013. augusztus. 21.

Aláírás: .....

Intézményvezető

Ph.

3. Véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, ellenvéleményt nem fogalmazott meg a Szülők képviselője:

Dátum: 2013. augusztus. 21.

Aláírás: .....

Szülők képviselője

Ph.

4. Jóváhagyta a Fenntartó: Gyermekkuckó Alapítvány

Dátum: 2013. augusztus 28.

Aláírás: .....

Gyermekkuckó Alapítvány

kuratóriumának elnöke

Ph.

MELLÉKLET

A kézműves tevékenységek lehetőségei

SZÖVŐ ÉS BÁBKÉSZÍTŐ TEVÉKENYSÉG

A kézműves kismesterségek közül a szövóműhelyben egyszerű technikák alkalmazásával ismertetjük meg a gyerekeket a népművészet egyik ősi népi mesterségével, melynek kialakulása a történelem előtti időszakra nyúlik vissza. Egyszerű szerszámokkal, technikákkal és anyagokkal próbáljuk a népművészet sajátos, természetes világát a gyerekek elé tárni, azokkal megismertetni őket. A szövóműhelyben használunk gyűjtött természetes anyagokat, mint: faágak, kukoricacsuhé, raffiaszál, valamint hulladék ruhaanyagokat, maradék pamutokat. A szövés bármely egyszerű formája igen nagy figyelmet, türelmet, koordinációs készséget igényel a gyermektől. Ezért kezdetben olyan anyagokat és technikákat ismertetünk meg a gyerekekkel, melyek gyorsan elsajátíthatók és már az első alkalommal látható az eredmény, az elkészített mű. Az egyszerű manipulációs megoldások után fokozatosan térünk rá a nehezebb technikai megoldást igénylő munkákra. Vannak olyan munkák, melyeket nem lehet egy alkalommal befejezni, ezért ilyen esetben folyamatos marad a tevékenykedés, vagyis áttevődik a következő alkalmakra.

Segédeszközök:

- szövőkeretek kemény kartonból,
- szövőkeretek fából,
- szövőbordák,
- kis szövőszék,
- nagy szövőállvány,
- körmöcskék,
- hurkapálcikák.

A bábkészítés hagyományai szintén a történelem előtti időkre vezethető vissza. Már a korai idők vadászai és harcosai is készítettek különféle állat és ember alakú tárgyakat mágikus céllal. Ezekről az állatok könnyebb elejtését, az ellenség legyőzését remélték. E bábok szerepe később a fejlődés során egyre inkább gyermekjátékra korlátozódott.

Bábokat készítünk természetes anyagokból, pl. kukoricacsutkákból, csuhéból, nádból, illetve mesterséges anyagokból: különböző papirokból, ruhaanyagokból, drótból.

A bábok karaktere és formája különböző:

- síkbábok,
- kúpábok,
- fakanálbábok,
- kesztyűbábok,
- ujjbábok.

A bábkészítés nemcsak fejleszti a gyerekek manifesztív tevékenységét, de sokféle anyaggal, azok tulajdonságaival ismerkedhetnek meg. Fejlődik fantáziájuk, kreativitásuk, esztétikai érzékük, kifejezőkészségük; hiszen az elkészített báb bevonják játékukba, mozgatják, "megszóllaltatják".

Kelmefestő TEVÉKENYSÉG

Kelmedíztetés során olyan anyagokat hozunk létre, melyek eltérnek a hétköznaptól, kapcsolódnak az évszakokhoz és az ünnepekhez. A műhely munkája magában foglalja a kelmék díszítését, nyomatokkal, festéssel, rojtozással, batikolással. Készítünk gypjából nemezt is.

Alkalmazható technikák:

- ujjal (pöttyök, csíkok) festés,
- tenyérynemat,

- levélnyomat
- festés ecsettel,
- radírnyomat, radírból kifaragott minták összeillesztése, kép kialakítása,
- nyomódúc: fa alapba gombostűből kialakított minta lenyomata (kékfestő),
- negatív forma készítése (kivágott sablon befestése),
- Negatív, ill. pozitív kép fröcskölési technikával
- díszítés kötözött batikkal,
- minta készítése viaszolt batikkal,
- díszítés rojtozással, száلكihúzással,
- nemez készítése: labda, karkötő, tarisznya,
- szűrrátét nemezből,
- folttechnika ragasztással.

BŐRÖS TEVÉKENYSÉG

A bőrdíszműves mesterség szinte egyidős az emberiség kialakulásával. Ma is fontos szerepet tölt be a mindennapi életben használatos tárgyak előállításában. Értékét növeli a bőrtermékek tartóssága, szépsége. A bőríves foglalkozásokon használt többféle állatbőr (sertés, marha, bárány, velúr szarvasbőr, kecskebőr) lehetőséget nyújt, hogy megismertessük a gyermekekkel a különböző kidolgozott és kidolgozatlan valamint festett bőrök tulajdonságait. A tevékenységek során elsajátítjuk a legegyszerűbb bőrmegmunkálási eszközök használatát. Készítünk különböző játékokat, bábokat, használati eszközöket, tárgyakat, ékszereket.

Egyszerűbb bőrös technikák:

1. rátét

Régóta alkalmazott díszítési mód, a minták megrajzolásával, kivágásával, felragasztásával adott felületen. (terítők, könyvjelzők).

2. szironyozás (vékony szíjakkal való fűzőgetések gyűjtőneve)

Kezdetben az előre kilyukasztott bőrök varrása színes bőrszállal, majd szélűzés, keresztűzés, díszítő fűzés (bőrök összefűzése is alkalmazható).

3. fonások

Hármas fonás (legegyszerűbb) egyik végén zárt mindkét végén zárt négyes fonás gömbölyű fonás (karkötő, nyakék, táskafül, öv készíthető ezzel a technikával).

4. batikolás

Elsősorban textilfestő technika. Az olvasztott méhviasszal minta festése nyers bőrre, majd pácolás tetszőleges színnel. A viasszal festett részek eredeti színben maradnak meg. A viasz késsel vagy hajlítógáttal távolítható el a felületről.

A bőrművészet speciális eszközöket kíván. Használatukhoz nagyfokú figyelem, ügyesség, a szép munkák létrehozásához kreativitás és pontosság szükséges.

HÍMZŐ TEVÉKENYSÉG

A gyermektől kitartást, nagy figyelmet igénylő technika, amelynek gyakorlása elősegíti a kézmozgás ügyesedését, a technika pontos elsajátítását, használatát.

Vizuális élményt nyújt, amely az alkotómunka öröméhez társul. Olyan produktum létrehozása, melynek a gyermek aktív részese. Olyan technika elsajátítása, amely megalapozza a varrást. Az egyszerűbb öltésektől fokozatosan jutunk el a pontos, precíz, ritmikus öltésekig.

Tartalom:

- Szálfűzés tetszés szerinti formában nagylyukú kongrén. Játék a színekkel.
- Szálfűzés azonos hosszúságú sávokban.
- Szálfűzés hosszabb-rövidebb távolságokon.
- Szálfűzés meghatározott minta szerint.
- Fel-le öltögetés tetszés szerinti formában panamán.
- Fel-le öltögetés kilyuggatott kartonon megadott minta szerint (csillag).
- Fel-le öltögetés panamán konkrét, előrajzolt minta szerint egy vagy több színnel.
- Fejlettebb gyerekekkel a száröltés gyakorlása.
- Oldalszegő öltés kilyuggatott kartonon.
- Oldalszegő öltés panamán.

FAZEKAS TEVÉKENYSÉG

A fazekasság az egyik legősibb mesterség. A kezdet kezdetén még nem vált külön a fazekasság és a szobrászat. A kézműves, aki a főzéshez szükséges kisebb-nagyobb edényeket formázta, kis szobrokat is készített.

A tevékenység tartalma

Fazekas műhelyünkben felelevenítjük a régi technikákat. Edényeket, állat és emberfigurákat, domborműveket készítünk:

- agyagból,
- kerámiamasszából,
- gipszből,
- só-liszt gyurmából
- tésztából

Alkalmazott technikák

- gyurkálás, gyúrás,
- lapítás – nyújtás,
- gömbölyítés – sodrás,
- szaggatás (formával),
- kivágás (szabásmintával),
- nyomatkészítés (negatív, dombormű) – mélyítés,
- szobor mintázás egy tömbből,
- szobor mintázás részekből összeillesztve,
- formára tapasztás (edény készítésénél),
- henger készítés agyaghurkákból,
- lapokból épített edények, formák.

IRODALOMJEGYZÉK

1. Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja Melléklet_a 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelethez
2. *Az Óvodai Nevelés Programja 1989.*
3. Óvodai nevelés kompetencia terület elméleti kérdései www.educatio.hu
4. Mérei Ferenc-Binét Ágnes: Gyermeklélektan
5. Dr. Geréb György: Pszichológia
6. Buda Béla: Az empátia – a beleélés lélektana
7. Bakonyiné V. Ágnes: A gondolkodás fejlődése és fejlesztése óvodáskorban
8. Molnárné Lóczi Tünde: Drámajáték az óvodában
9. Múzsák Közművelődési Kiadó: Szín-kör-játék
10. B. Méhes Vera : Az óvónő és az óvodai játék
11. Gordon W. Allport: A személyiség alakulása
12. Kósáné-Járó-Kalmár: Fejlődéslélektani vizsgálatok
13. Zilahi Józsefné: Nevelés az óvodában verssel, mesével
14. Nagy Jenőné: Az óvodai nevelés a Művészetek eszközeivel
15. Kelemen László: Pedagógiai pszichológia
16. Forrai Katalin: Ének az óvodában
17. Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
18. Baranyiné Szabó Katalin: Angol nyelvkönyv óvodapedagógusoknak
19. Porkolábné Balogh Katalin: Szempontok az óvodáskorú gyermekek fejlettségének megállapításához. Szolnok, JNszM. Pedagógiai Intézet,1983. 1-20 p.
20. Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában 1992.
21. Dr. Tótszöllisiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában. Bp. FERCO Kft. és a Váci Ofszet Kft. 1994. 5-131 p.